

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

PRÁVA PÔVODNÝCH OBYVATEĽOV RUSKEJ FEDERÁCIE

Bakalárska práca

Bratislava 2018

Viktória Peštová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

PRÁVA PÔVODNÝCH OBYVATEĽOV RUSKEJ FEDERÁCIE

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného práva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Mgr. Dorota Harakaľová, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že bakalársku prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

V Bratislave, 27.04.2018

.....
Viktória Peštová

Pod'akovanie

Moja vd'aka patrí vedúcemu práce Ing. Mgr. Dorote Harakaľovej PhD. , za cenné rady, konzultácie a odbornú pomoc, ktorú mi poskytla pri vypracovaní bakalárskej práce.

V Bratislave, 27.04.2018

.....
Viktória Peštová

ABSTRAKT

PEŠTOVÁ, Viktória: *Práva pôvodných obyvateľov Ruskej federácie*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodného práva. – Vedúci bakalárskej práce: Ing. Mgr. Dorota Harakaľová PhD. – Bratislava: FMV EU, 2018, s. 59

Cieľom bakalárskej práce je poskytnúť prehľad o právnom postavení pôvodných obyvateľov Ruskej federácie, ako aj identifikácia svojrázností, historického vývoja a formovania vzťahu Ruskej legislatívy a pôvodných obyvateľov Ruskej federácie. Práca sa skladá zo štyroch kapitol. Prvá kapitola definuje osobitosti pojmu „pôvodní obyvatelia Severu, Sibíri a Ďalekého východu“ podľa legislatívy Ruskej federácie, medzinárodných zmlúv a definícií zahraničných autorov. Druhá kapitola sa zameriava na vymedzenie hlavného cieľa, čiastkových cieľov a metodiku práce. V tretej kapitole je charakterizované formovanie legislatívy Ruskej federácie vo vzťahu k pôvodným obyvateľom v troch časových etapách so špecifickými problematikami ktoré postihujú blahobyť pôvodných národov. Posledná kapitola predstavuje zhrnutie problematiky uplatnenia jednotlivých zákonov pre zlepšenie životnej úrovne pôvodných národov.

Kľúčové slová: pôvodní obyvatelia, národy, legislatíva, práva pôvodných obyvateľov, Ruská federácia

ABSTRACT

PESTOVA, Viktoria: *Rights of Indigenous peoples of Russian Federation.*- University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International law.- Consultant: Ing. Mgr. PhD. Dorota Harakaľová.- Bratislava: FMV EU, 2018, p. 59

The aim of the bachelor thesis is to provide an overview of the legal status of indigenous peoples of the Russian Federation, as well as the identification the individualities, the historical development and the formation of the relationship between the Russian legislation and indigenous peoples of the Russian Federation. The work consists of four chapters. The first chapter defines the peculiarities of the concept of indigenous peoples of the North, Siberia and the Far East according to the legislation of the Russian Federation, international treaties and definitions of foreign authors. The second chapter focuses on defining the main goal, sub-objectives and methodology of work. The third chapter describes the formation of the legislation of the Russian Federation in relation to the indigenous people in three stages with specific issues affecting the welfare of the native peoples. The final chapter summarizes the issue of the application of individual laws to improve the standard of living of the native peoples.

Key Words: indigenous peoples, nations, legislation, rights, human rights of indigenous peoples, Russian federation

Obsah

ÚVOD.....	9
1 Definícia „pôvodní obyvatelia RF.....	11
1.1 Územie a spôsob života pôvodných obyvateľov.....	16
1.2 Právne postavenie pôvodných obyvateľov	
1.3 Ruská asociácia pôvodných obyvateľov Severu.....	20
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	29
3 Formovanie legislatívy RF vo vzťahu k pôvodným obyvateľomRF.....	31
3.1 Úvod do procesu skúmania legislatívy RF vo vzťahu k pôvodným obyvateľom.....	31
3.1.1 <i>Prvý stupeň vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov....</i>	<i>31</i>
3.1.2 <i>Druhý stupeň vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov.....</i>	<i>33</i>
3.1.3. <i>Tretí stupeň vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov...34</i>	
3.2 Problematika pôvodných obyvateľov narušenia práv v oblasti využívania prírodných zdrojov.....	37
3.3 Vplyv ťažobného priemyslu na pôvodných obyvateľov.....	44
4 Jazyková diverzifikácia pôvodných obyvateľov RF.....	48
5 Zhrnutie problematiky implementácie práv pôvodných obyvateľov.....	48
ZÁVER.....	51
Použitá literatúra	52

ZOZNAM SKRATIEK

RF – Ruská federácie

ILO – *International Labour Organization*

RAIPON – *Russian Association of Indigenous Peoples of North*

OSN – Organizácia Spojených Národov

TTNU – Federálny rámcový Zákon Ruskej federácie o tradičnom využívaní prírodných zdrojov *Territory of Traditional Nature Use*

ICCPR – Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach
International Covenant on Civil and Political Rights

ICESCR – Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach
International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

CEDAW – Výbor pre odstránenie diskriminácie žien
Committee on the Elimination of Discrimination against Women

CERD - Výbor pre odstránenie rasovej diskriminácie
Committee on the Elimination of Racial Discrimination

CRC - Výbor pre práva dieťaťa
Committee on the Rights of the Child

ÚVOD

Ruská Federácia je krajina s neobyčajnou úrovňou národnostnej rozmanitosti. Oficiálne postupy politiky a legislatíva uznávajú a čiastočne prispôsobujú mnoho národnosť krajiny. Avšak v praxi sa vyskytuje množstvo problémov pri aplikácii domácich a zahraničných noriem menšinových a domorodých práv. Významnosť sporov je veľmi odlišná medzi rôznymi národnostnými skupinami, pričom niektoré z nich sú v pozícií osobitne zraniteľných skupín, napríklad obyvatelia Kaukazu, Strednej Ázie a pôvodné národy Ruskej Federácii.¹

Pred viac ako 30 000 rokmi začali severné regióny Eurázie osídľovať národy, ktorých potomkovia dodnes žijú v nežiaducich prírodných a životných podmienkach, ale aj napriek tomu v harmónii. Pôvodné národy sa vyskytujú najmä na územiach od polostrova Kola Penisula na východe až po ostrov Čukotka na západe.²

Skupinu pôvodných obyvateľov tvorí 41 národov na Severe, Sibíri a Ďalekom východe, pričom celkový počet pôvodných obyvateľov sa odhaduje na 280 000 ľudí celkovej populácie Ruskej Federácie. Ich historické územia pokrývajú asi dve tretiny územia Ruskej Federácie. Sú veľmi závislé na svojich tradičných aktivitách ktoré tvoria základ ich spôsobu obživy, ako je rybolov, poľovníctvo a chov sobov. V tomto dôsledku ich spôsob života je výrazne ovplyvnený prevádzkou ťažobného priemyslu a iných podnikov, ktoré ťažia z krehkého prostredia v Arktíde. Menšiny Ruskej Federácie sú politicky a sociálne jednou z najviac marginalizovaných a neschopných skupín v Ruskej Federácii.³

Podľa sčítania obyvateľov z roku 2010: „v Ruskej Federácii žije približne 142,9 milióna obyvateľov, zhruba 102 miliónov v európskom regióne a 41 miliónov v ázijskom. Väčšina ruských obyvateľov je pôvodom z východoslovanskej rodiny národov spolu s Turkickými (8,4%), Kaukazskými (3.3%) , Uralskými (1.9%) a inými menšinami“. Podľa sčítania populácie z roku 2002 : „79.83% populácie (115,889,107 obyvateľov) sa ukázalo

---

¹ PRIMA Frederica, *Protecting The Rights Of Minorities And Indegenous Peoples In The Russnian Federation : Challanges and Ways Forfard*, Minority Rights Group Europe 2014, UK str. 5,[online] Dostupné na internete : < <http://minorityrights.org/programmes-evaluations/russian-federation-minority-indigenous-rights/>>

² NUTTALL Mark, *Protecting the Arctic: Indigenous Peoples and Cultural Survival,Cultural Survival and cultural Diverstiy*, The Gordon and Breach Publishing Group 1998,UK,str. 145

³ International Work Group for Indigenous Affairs(IWGIA), Institute for Ecology and Action Antropology (INFOE) *Civil and political rights of indigenous minority peoples of the North, Siberia and Far East of the Russian Federation*,2015 str. 3
<http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CESCR/Shared%20Documents/RUS/INT_CESCR_CSS_RUS_28706_E.pdf>

etnicky ruských, po ktorých ďalej nasledujú ďalšie menšie národnosti nepresahujúce počet 1.5 milióna obyvateľov (Baškiri, Čuvaši, Čečenci).⁴

Veľkú skupinu národnostných menšín tvoria tzv. malé národnosti s populáciou menej ako 100 tisíc obyvateľov. Ďalšie skupiny národností majú iba tisícky alebo stovky obyvateľov.⁵

Cieľom bakalárskej práce je bližšie špecifikovať a definovať problematiku práv pôvodných obyvateľov v Ruskej federácii, definovať ochranu ich práv ako aj zákony a medzinárodné zmluvy, ktoré ich upravujú.

V prvej kapitole sa budeme venovať konkrétnej definícii „pôvodných obyvateľov Severu, Sibíri a Ďalekého Východu“ podľa právnych predpisov Ruskej federácie a iných medzinárodných dohovorov a definícií. Takisto si vymedzíme kritéria na základe ktorých majú pôvodné národy právo na seba identifikáciu.

Bližšie špecifikujeme územie a spôsob života pôvodných obyvateľov, špecifické územia ktoré osídľujú, ich tradičné aktivity ktoré sú zároveň pre nich významným zdrojom a cestou k blahobytu a tradičným spôsobom života ako takého.

Ďalej vymedzíme právne postavenie pôvodných obyvateľov podľa legislatívy Ruskej federácie a iných medzinárodných dohovorov. A napokon sa budeme zaoberať ruskou organizáciou - Ruská Asociácia pôvodných obyvateľov RAIPON (Russian Association of Indigenous Peoples of North) ktorá sa zaoberá problémami národnostných menšín RF.

---

⁴ (online): [Dostupné na internete] <<http://worldpopulationreview.com/countries/russia-population/>>

⁵ [Online] Dostupné na internete : <<https://www.rusemb.org.uk/russianpopulation/>>

1 Definícia „pôvodní obyvatelia Ruskej Federácie“

Neexistuje všeobecná dohoda o vymedzení pojmu „pôvodné národy“, vyhlásenie OSN o právach pôvodného obyvateľstva identifikuje pôvodné obyvateľstvo ako príjemcov práv obsiahnutých v ústave, bez vymedzenia pojmu⁶. Hoci neexistuje žiadna všeobecná zhoda pre potrebnú definíciu, existuje však niekoľko definícií, ktoré sú široko akceptované ako hlavné zásady pre identifikáciu pôvodného obyvateľstva, vrátane definície reportéra, ktorý sa špecializoval na túto problematiku José Martinéza Coba a vyhlásenie Medzinárodnej organizácie práce ILO (International Labour Organisation) číslo 169.⁷

Ústava a federálne zákony obsahujú ustanovenie v kapitole 3 článku 69 nestanovuje oficiálnu definíciu domorodého obyvateľstva, uvádza že: „Ruská federácia zaručuje práva pôvodných „málopočetných národov“ podľa všeobecne uznávaných zásad a noriem medzinárodného práva a medzinárodných zmlúv a dohody Ruskej federácie“.⁸

Celý termín, ktorý sa uvádza v súvislosti s právnym kontextom a názvom označujúci pôvodných obyvateľov môžeme nájsť v znení „pôvodné málopočetné národy Severu, Sibíri a Ďalekého východu Ruskej Federácie“. Existuje však viacero kvalifikátorov označujúcich domorodých obyvateľov Ruska, ktoré sú zohľadňované podľa rôznych kritérií.

Prvý kvalifikátor vzťahujúci sa na veľkosť populácie sa označuje ako ruským názvom „малочисленны“, čo v preklade znamená „málopočetný“. Druhý kvalifikátor sa vzťahuje na miesto pobytu „na Severe, Sibíri a Ďalekom Východe“.⁹

Pojem „národy severu“ zahŕňa niekoľko aspektov vrátane etnických, geografických, kultúrnych a sociálnych. V ruských právnych dokumentoch a výskumných publikáciách je táto definícia sprevádzaná demografickou charakteristikou „menšiny“, ak je veľkosť populácie menšia ako 50 000 obyvateľov.

Označenie národov pojmom „národy severu“, zahŕňa nielen obyvateľstvo Arktídy, ale aj pôvodné národy na Sibíri a Ďalekom východe. Zoznam domorodých etnických menšín „severu“, ktorý bol zriadený administratívnym dekrétom Ruskej Federácie v roku 2006, zahŕňa 40 národov napríklad: Aleuti, Alyutorovia, Vepsiati, Dolganovia,

⁶ United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, *The General Assembly*, str.2, United Nations 13.9.2007

⁷ HENRIKSEN John B., *Research on Best Convention No. 169, Case Study 7, Practices for the Implementation of the Principles of ILO p-5*, Programme to promote ILO Convention NO. 169, 2008 [online] Dostupné na Internete:

<http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/publication/wcms_118120.pdf>

⁸ KOIVUROVA Timo, HASANAT Waliul, KANYAZEVA Elena, *Current Development in artic law, Volume 1, The scope for Indigenous peoples language rights in Russia* str. 31, UArctic Thematic Network 2013

⁹ DONAHOE Brian, HABECK Joachim Otto, HALEMBA Agnieszka and SÁNTHA István, *Current Anthropology*, Vol 49, No.6, IWGIA December 2008

Itelmenovia, Kamčadalovia, Kerekovia, Ketovia, Koriakovia, Kumandinovia, Mansi, Nanaovia, Nganasanovia, Negidalovia, Neneti, Nivkhovia, Orokovia, Orochovia, Saamovia, Selekupovia, Soyotovia, Tazovia, Telengitovia, Teleutovia, Tofalarovia, Tubhvarovia, Udegenovia, Ulučovia, Khantovia, Čelekanovia, Čuvanovia, Čukčovia, Čulymovia, Šorovia, Evenkovia, Evenovia, Enetovia, Inuiti a Yukagirovia.¹⁰

Podľa sčítania ľudu z roku 2010, celkový počet týchto skupín dosahuje približne 280 000 obyvateľov, populácia sa líši medzi národmi od niekoľkých desiatok tisíc až po niekoľko stoviek alebo dokonca niekoľko desiatok ľudí.¹¹

Federálny zákon „O zárukách práv domorodých malých národov v Ruskej federácii“ z roku 1999 v článku 1 uvádza: „pôvodné málopočetné národy sú národy ktoré žijú na tradičných územiach svojich predkov, udržiavajú svoj tradičný spôsob života, zvyky, aktivity a dosahujú počet nie väčší než 50 000 obyvateľov a sebaidentifikujú sa za pôvodné etnické komunity“.¹²

Podľa ruskej legislatívy, na to aby národy mohli byť zaradené do skupín pôvodných „málopočetných“ národov musia spĺňať nasledovné administratívne kritéria:

- musia byť odlišnou národnou skupinou a samostatne sa za takú identifikovať,
- musia byť „malé“ národy nepresahujúce počet 50 000 obyvateľov,
- musia byť domorodí a zdržiavať sa v určitej geografickej oblasti (na Severe, Sibíri alebo na Ďalekom Východe),
- musia udržiavať „tradičný“ spôsob života, zatiaľ čo rozsah „tradičných“ činností môže podliehať k ďalšiemu regulovaniu kritérií určenia pôvodných národov.¹³

Označenie národov pojmom „málopočetné národy“, ktoré sú pre Rusko špecifické býva zvyčajne problematické aj napriek splnených administratívnych kritérií. Vylučuje obyvateľov s väčším počtom obyvateľov ako 50 000, ktoré sa pôvodne označovali za domorodé obyvateľstvo, ako napríklad Jakuti, Tuvani a Buryati. Štát udeľuje alebo

---

¹⁰ Zoznam pôvodných národov RF bol prijatý Dekrétom vlády RF 17. Apríla 2006, No.536-p //Russian Federation Code (Sobranije zakonodatelstva Rossijskoi Federatsii, hereafter – SZRF) 2006. № 17. P.2. Cl

¹¹ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, Unesco Institute for Information Technologies in Education, *Climate change Adaptaion: Trraditional Knowledge of Indigenous Peoples Inhabiting the Arctic and Far Norht, Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment*, str. 4 [online] : Dostupné na Internete: <iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214725.pdf>

¹² Federálny zákon RF z 30. Apríla 1999, No. 82-FZ, *O zárukách práv pôvodných etnických skupín Ruskej federácie článok 1*, schválené Štátnou Dumou v apríli 1999, naposledy upravované 13.7.2015 (online): [Dostupné na internete]: < http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1418>

¹³[online] Dostupné na Internete :< <http://www.constitution.ru/>>

zadržuje uznanie národov tým, že ho začleňuje do federálneho „spoločného zoznamu domorodých, málopočetných národov Ruskej Federácie“. V súčasnosti existujú skupiny, ktoré stále zápasia o zaradenie do tohto zoznamu, ich samostatnú identifikáciu odopiera štát.¹⁴

V ruskej legislatíve sa vyskytuje niekoľko bežných termínov na označenie malých ruských etnických skupín, ako napríklad „domorodé málopočetné národy Severu“ alebo jednoduchšie „národy Severu“. V niektorých publikáciách sa môžeme stretnúť s označením „domorodé obyvateľstvo Severného, Sibírskeho a Ďalekého východu Ruskej Federácie“, „domorodé národy na severe,“ alebo „domorodé národy Ruska“.

Nesmie sa však zabúdať, že podľa medzinárodnej praxe majú všetky národy, ktoré považujú pojem domorodé obyvateľstvo zmysluplným spôsobom za svoje postavenie a identitu, právo na to, aby sa označili za domorodé a aby požadovali, že práva spojené s týmto stavom budú rozpoznané bez ohľadu na to, či spĺňa niektoré administratívne kritériá.¹⁵

Podľa štúdií problému diskriminácie voči pôvodného obyvateľstva ktorá bola uverejnená osobitným spravodajcom pre OSN José Martinézom Cobo a zverejnená prostredníctvom Odboru OSN pre sociálnu politiku a rozvoj domorodých obyvateľov v roku 1986 „medzinárodne stanovený pojem pôvodný málopočetný obyvateľ Severu neberie žiadne predpisy týkajúce sa miesta bydliska a historické aspekty, ako aj samostatnú identifikáciu a skúsenosť s útlakom a diskrimináciou“. Niektoré z uvedených kritérií podľa ktorých Ruska legislatíva uznáva skupiny národov za pôvodný, korešpondujú tri kritéria, seba identifikácia, historická kontinuita s ohľadom usadenia v rámci určitého teritória a kultúrna odlišnosť.¹⁶

Definícia reportéra José Martinéza Coba je jednou z najvýznamnejších definícií ktorá z časti definuje pôvodných obyvateľov, vo svojej štúdií o probléme diskriminácie pôvodných obyvateľov v roku 1986 poukazuje „pôvodné národy a komunity sú tie, ktoré majú historickú kontinuitu s bývalými invazívnymi a koloniálnymi spoločnosťami, ktoré sa rozvíjali na ich území a považujú sa za odlišné od ostatných sektorov spoločnosti, ktoré v súčasnosti prevládajú na týchto územiach alebo na ich častiach. V súčasnosti vytvárajú rôzne sektory spoločnosti a sú odhodlané zachovať, rozvíjať budúcim generáciám svoje

---

¹⁴ PRINA Frederica, *National Minorities in Putin's Russia : Diversity and assimilation, Diversity and cultural rights str. 18-20*, UK , Routledge 2016

¹⁵ Indigenous Peoples of Russian Federation – Report 18 , IWGIA- 2014 , Johannes Rohr

¹⁶ Study of the Problem of Discrimination Against Indigenous Populations: Final report submitted by the Special Rapporteur, Mr. José Martínez Cobo , Second part, Chapter V. (online: <https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/publications/2014/09/martinez-cobo-study/>)

územia a etnickú identitu ako základ pre svoju pokračujúcu existenciu ako národy ktoré sú v súlade s vlastnými kultúrnymi vzormi, inštitúciami a právnym systémom“.¹⁷

Historická kontinuita sa môže rozvíjať z napredovania dlhšieho obdobia počas ktorého môžu byť dosiahnuté rôzne faktory napríklad :

- osídľovanie predkov, alebo aspoň časti z nich,
- spoločný pôvod s pôvodnými obyvateľmi týchto území,
- kultúra vo všeobecnosti alebo v špecifických prejavoch (náboženstvo, spôsob života v kmeňovom systéme, členstvo v pôvodnom spoločenstve, oblečenie, prostriedky potrebné na vytváranie živobytia, životný štýl, a podobne),
- jazyk, či už materinský jazyk ako obvyklý spôsob komunikácie v domácom prostredí alebo v rodine, alebo ako hlavný, uprednostňovaný, všeobecne používaný alebo bežný jazyk.¹⁸

Sebaidentifikácia pôvodného obyvateľa je tiež považovaná za základný prvok pracovnej definície reportéra José Martineza Coba: „Na individuálnom základe je osoba, ktorá patrí k pôvodným obyvateľom, prostredníctvom seba identifikácie domorodá na základe skupinového vedomia, je uznaná a akceptovaná obyvateľstvom ako jeden z členov tzv. prijatie skupinou. Tento princíp zachováva pre tieto komunity suverénne právo a právomoc rozhodovať o tom, kto do tejto skupiny patrí a to bez vonkajšieho zasahovania“.¹⁹

Pre pôvodných obyvateľov, zachovávanie, rozvíjanie a odovzdávanie svojich špecifických etnických charakteristík budúcim generáciám je mimoriadne dôležité, pretože to tvorí základ pre trvalý život ako ľud.

---

¹⁷ A Working Definition, by José Martinez Cobo, 8. April 2011, IWGIA, (online): [Dostupné na Internete] <<https://www.iwgia.org/en/news-alerts/archive/143-uncategorised/340-a-working-definition-by-jose-martinez-cobo>>

¹⁸ United Nations, State of the World's Indigenous Peoples, *The Concept of Indigenous Peoples str. 4*, October 2014 (online): [Dostupné na internete]: <www.un.org/esa/socdev/unpfi/.../en/SOWIP_introduction.pdf >

¹⁹ United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Division for Social Policy and Development, Secretariat of the Permanent Forum on Indigenous Issues, Workshop on Data Collection and Disaggregation for Indigenous Peoples, *The Concept of Indigenous Peoples p 2*, New York January 2004 (online): [Dostupné na Internete] <www.un.org/esa/socdev/unpfi/.../workshop_data_ilo.doc>

Medzinárodná organizácia práce prijala koncept definície pôvodného obyvateľstva pri dvoch príležitostiach: „vyhlásenie o pôsobení Dohovoru 107 z roku 1957 a Dohovor č. 169 z roku 1989“.

Vyhlásenie o pôsobnosti Dohovoru ILO č. 169 , článok 1 odsek 1 písmeno B, identifikuje „pôvodných obyvateľov ako národy v nezávislých krajinách, ktoré sú považované za pôvodné z dôvodu ich pôvodu, ktoré obývali krajinu alebo zemepisný región do ktorého krajina patrí, na čas dobývania alebo kolonizácie na vytvorenie súčasných stavov hraníc a ktorí bez ohľadu na ich právne postavenie si ponechajú niektoré alebo všetky svoje sociálne, hospodárske, kultúrne a politické inštitúcie“.²⁰

V kontraste so spomínaným dohovorom, článok 1 odsek 1 písmeno A) dohovoru č. 169 opisuje „kmeňové národy“ ako: „Národy v nezávislých krajinách, ktorých sociálne, kultúrne a hospodárske podmienky odlišujú od ostatných častí národného spoločenstva a ktorých postavenie je úplne alebo čiastočne regulované ich vlastnými zvyklosťami, alebo osobitnými zákonmi a predpismi“.

Charakteristika “pôvodných obyvateľov“ v dohovore č. 169 obsahuje niekoľko prvkov, ktoré sa nenachádzajú v popise “kmeňových národov“ :

- historická kontinuita (predbežné dobytie/kolonizačné spoločnosti),
- územná väzba (predkovia ktorí obývali územie alebo región v čase dobývania/kolonizácie/vytvorenie štátu),
- významné sociálne, hospodárske, kultúrne a politické inštitúcie (zachovávajú niektoré alebo všetky vlastné inštitúcie)²¹

Tieto koncepčné rozdiely však nemajú žiadne právne dôsledky na základe Dohovoru č. 169, pokiaľ sú skutočné práva týchto skupín dotknuté, potom dotknuté skupiny majú nárok na rovnaké práva podľa dohovoru. To však nemusí byť prípad uplatňovania iných medzinárodných nástrojov, najmä Deklarácie OSN o právach pôvodných obyvateľov.

Vyhlásenie o pôsobnosti dohovoru č. 169 sa vo veľkej miere zakladá na kritériách ktoré vypracoval José Martinez Cobo, zatiaľ čo dohovor č. 107 identifikuje pôvodné obyvateľstvo ako pod kategóriu , obidve skupiny sú oddelené v Dohovore č. 169.

---

²⁰ (online): [Dostupné na Internet]

<http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C169>

²¹ Research on Best Convention No. 169, Case Study 7, John B. Henriksen 2008 Practices for the Implementation of the Principles of ILO Convention No. 169 (online): [Dostupné na Internet]

<http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/publication/wcms_118120.pdf>

Okrem toho, článok 1 odsek 2 dohovoru č. 169 podobne ako Cobová definícia, stanovuje sebaidentifikáciu ako základné kritérium pre určenie skupín, ktoré sa majú označiť ako „pôvodní obyvatelia“. Dohovor č. 169 opisuje pôvodné obyvateľstvo ako „národ“, na rozdiel od dohovoru číslo 107 ktorí ich označuje ako „populáciu“. Ruská federácie však Dohovor č. 169 neratifikovala.

1.2 Územie a spôsob života pôvodných obyvateľov Ruskej Federácie

V súčasnosti bolo legálne uznaných 46 národov ako „pôvodné málopočetné národy na severe, Sibíri a Ďalekom východe v Ruskej Federácii“.²² Odhad celkového počtu domorodých obyvateľov predstavuje približne 250 000 ľudí (sčítanie ľudu 2010). „Pôvodná národnostná skupina Nencov predstavuje najväčší počet 41 000 obyvateľov čo predstavuje približne 2% celkovej ruskej populácie a je rozmiestnená v 28 ruských regiónov“.²³ Je však veľmi zložité definovať presný počet domorodých obyvateľov Ruska, podľa sčítania ľudu 2010 „približne 5,6 milióna obyvateľov t.j. 4% celkovej ruskej populácie neuviedlo svoje občianstvo“. Medzi touto skupinou môže existovať časť domorodého obyvateľstva ktorá z rôznych dôvodov odmieta samostatnú národnostnú identifikáciu. Podľa etnografov, tzv. „zmena etnickej identifikácie“, ktorá sa vyskytuje najmä v zmiešaných domorodých a ruských rodinách je ďalším faktorom ktorí komplikuje situáciu (IWGIA 2012).

Mnohí obyvatelia pôvodných národov Severu vedú kočovný alebo polokočovný spôsob života. Aj do dnes vykonávajú sezónnu migráciu z oblasti tundry do tajgy a naopak. Poľovníctvo, rybolov a chov sobov sú základom tradičného spôsobu života, tvoria základné črty ktoré napomáhajú rozlišovať etnickú identitu národov Severu. Ostatné miestne skupiny na Severe, Sibíri a Ďalekom východe sú takým to národom podobné vo svojom spôsobe života, pretože ich kultúry sú jedinečnými spojitostami tradícií pôvodných etnických menšín dominantných európskych a ázijských národov.

Napríklad národy ako: Kareliania, Komovia, Yakuti a Buryati ako aj ruskí Pomorovia, potomkovia najstarších ruských osadníkov pri Bielom mori a starí ruskí veriaci, potomkovia tých ktorí odmietli reformy ortodoxnej cirkvi z roku 1666, z ktorých

---

²² The International Indigenous Policy Journal, Volume 5, Issue 4, Article 3, October 2014, Implementation of Indigenous Rights in Russia: Shortcomings and Recent Developments, Alexandra Tomaselli, Anna Koch

²³ ANAYA, *International Working Group for Indigenous Affairs*, IWGIA 2010

mnohí sa usadili na Sibíri. Ich spôsob obživy závisí aj od stavu okolitých prírodných podmienok (miesta lovu, rybolovu, zhromažďovania a záhradníctva).²⁴

Väčšina domorodého obyvateľstva žije v ruských dedinách označované ruským výrazom „obščina“ alebo obývajú značnú časť verejných pozemkov. Skupiny domorodého obyvateľstva vykonávali svoje tradičné aktivity v komunitných, ale bez formálneho uznania, až kým nebol udelený a upravený zákonom („On Obschinas“, 2000).

Tradičná práca národnostných menšín spočíva v rôznych činnostiach ako napríklad, chov sobov, rybolov, poľovníctvo. Podľa oficiálnych štatistík z roku 2002 „sa životná úroveň pôvodných obyvateľov výrazne zhoršila, v dôsledku s vysokou mierou úmrtnosti spôsobenej infekciami, najmä tuberkulózou, očakávaná životná dĺžka domorodého obyvateľstva spolu s pôrodnosťou výrazne klesla“. V posledných rokoch sa v národnostných menšinách začali vyskytovať aj iné problémy ako napríklad, alkoholizmus, nedostatočná zdravotná starostlivosť a nezamestnanosť. Miera nezamestnanosti dosiahla v niektorých komunitách mieru 50%.²⁵

Ruská federácia so svojou rozsiahlou rozlohou je rozdelená na mnoho regiónov, ktoré sú obývané práve pôvodnými obyvateľmi. Regióny obývané pôvodnými obyvateľmi môžu byť zhruba rozdelené na tieto oblasti :

- Extrémny sever (Krains Sever) s regiónmi ako polostrov Jamal, polostrov Kola, Taymyr a Čukotka. Ide o tundrové oblasti s extrémnou arktickou klímou, kde domorodí obyvatelia, ako sú Nenci, Sámovia, časť národu Čukčov, Dolgani, Jukagiri, chovajú veľké stáda sobov so sezónnou migráciou medzi pobrežím Severného ľadového oceánu počas zimnej sezóny a lesnou tundrou počas letnej sezóny. Ostatné skupiny tohto regiónu, ako „Izhma Komi“ kombinujú usadlý spôsob života so sezónnou migráciou sobov.
- Lesná tundra a tajga. V tomto regióne sa usadili národy ako, Chanty-Mansi a Evenkovia. Táto oblasť sa vyznačuje väčšinou usadlým spôsobom života, chov sobov v dôsledku malo početných stád je v tomto regióne zriedkavý . Najdôležitejším zdrojom potravy a príjmov je rybolov a lov najmä kožušinových zvierat čo predstavuje ďalšie dôležité živobytie pôvodného obyvateľstva. Niektoré rodiny zachovali tradičný spôsob života a pohybovali sa sezónne medzi zimnými

---

²⁴ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, Unesco Institute for Information Technologies in Education, *Climate change Adaptation: Traditional Knowledge of Indigenous Peoples Inhabiting the Arctic and Far North, Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment*, str. 4 [online] Dostupné na Internetu : <iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214725.pdf>

²⁵ ROWE Elena Wilson, *Russia and the North str. 177*, University of Ottawa Press 2009

a letnými oblasťami. Žijú vo veľmi malých skupinách, zloženej väčšinou len z jednej hlavnej rodiny.

- Južná Sibír vrátane pohoria Altaj a regiónu ťažby uhlia, tzv. Kemerovská oblasť. Tradičná osada niekoľkých turkickí a altajskí hovoriacich národov ako sú, Šori, Teleuti, Telengiti, Tozhu – Tuvani, Tofa, Kumáni. Celková hustota obyvateľstva v tomto regióne je oveľa vyššia ako v severných regiónoch. Všetky tieto národy boli historicky súčasťou mongolskej sféry, a to sa výrazne odrážalo v ich kultúrnom dedičstve. Najdôležitejšími zdrojmi obživy v regióne sa označujú chov dobytky, koní a včelárstvo. V dôsledku priaznivých klimatických podmienok pestovanie plodín je ďalšou dôležitou zložkou príjmu tohto regiónu.
- Pobrežné oblasti Tichého oceánu, ktoré sa tiahnu od polárneho arktického polostrova Čukotka po Vladivostok na juhu. Do národov domorodého obyvateľstva tohto regiónu patria, od severného ostrova Čukotka, Čukčovia, Yupikovia a Čuvanci. Kamčatský polostrov obývajú takmer zaniknutý národ Kerekov, Korjaci, Aleuti, Eveni, Itelmeni, Kamčadalovia. Na územiach Chabarovského kraja a ostrove Sachalin sú usadené národy ako Ulčovia, Nanajci, Udegejci, Nivchovia, Orokovia a Oročovia. Až do druhej svetovej vojny do skupiny domorodých obyvateľov Sachalinu patril aj národ Ajna. Pôvodní obyvatelia severného Japonska, po porážke Japonska a Ruskom anektovaného ostrova Sachalin, väčšina z obyvateľov národu Ajna ostrov opustila. Niektorí obyvatelia Ajny ostali na Kurilských ostrovoch a usilovali sa o uznanie za pôvodné obyvateľstvo Ruska. Tradičnou aktivitou týchto skupín je lov morských cicavcov. Na ostrovoch Čukotka a Kamčatka sa domorodé kultúry v mnohých ohľadoch podobajú na národy severozápadnej Kanady, zatiaľ čo čínsky vplyv na juhu opustil svoju stopu v miestnych kultúrach, pretože veľká časť územia zostala pod čínskou vládou do 19. storočia.²⁶

Domorodí obyvatelia si uchovávajú svoj tradičný spôsob života, ich odlišnú kultúru, jazyk, tradície a zvyky. Aj v súčasnosti je chov sobov, rybolov a lov iného druhu dobytky ich najväčším prínosom obživy. Blahobyť a trvalo udržateľný rozvoj je kriticky závislý od zdravotného stavu obyvateľov, prístupu do ich krajín, zachovania svojich

---

²⁶ LAVEROV Nicolay Pavlovich, *Area Studies-Russia (Regional Sustainable Development Review Volume 1, Encyclopedia of Life Support System str 333-340, United Kingdom EOLSS Publisher/UNESCO 2009*

tradií a prírodných zdrojov. Avšak, prieskum vývoja ropy a plynu, zlata a diamantov, uránu a uhlia zaznamenal výsledok, že ich práva a záujmy sú v tomto smere porušené.²⁷

Hoci zákony upravujúce poľovníctvo a rybolov umožňujú pôvodným obyvateľom konať bez osobitného povolenia, vo väčšine regiónov to bráni z dôvodu byrokratických obmedzení. Licencie potrebné pre prístup k poľovníckym a rybárskym oblastiam v Rusku sú dostupné iba prostredníctvom verejnej súťaže, prostredníctvom ktorých sú obchodné záujmy schopné ľahko prekročiť pôvodných obyvateľov týchto území. Napríklad, v apríli 2016 Ministerstvo poľnohospodárstva vyhlásilo zákaz 152, ktorý zakazuje pôvodným obyvateľom loviť ryby okrem lososov s tzv. sieťovou výstrojou a to od 1. mája do 30. septembra každého roka. Pôvodné obyvateľstvo protestovalo proti tomuto novému zákonu, a tak zorganizovali jednotnú odpoveď. Aktívne presadzovanie tohto zákona by spôsobilo vážny nedostatok potravín a následne by podporilo ďalšiu kriminalizáciu domorodého obyvateľstva.²⁸

V súčasnosti celkový počet obyvateľov ruského Severu je asi jeden a pol milióna ľudí. V uplynulých štyridsiatich až päťdesiatich rokoch narástol celkový počet desaťkrát, a to hlavne kvôli ľuďom, ktorí sa presťahovali na sever za prácou na ťažobných podnikoch, ktoré vyrábajú a prepravujú ropné a iné nerastné suroviny.²⁹

Pôvodní obyvatelia však naďalej uprednostňujú životný štýl ktorý je založený na využívaní prírodných zdrojov a má mimoriadny vplyv na životné prostredie. Ich ekonomika je založená na dôkladnom preskúmaní prírodných procesov a túžbe harmonicky zlúčiť svet s prírodou. Pôvodní obyvatelia sú schopní viesť svoj tradičný spôsob života len v nedotknutých alebo mierne narušených oblastiach, a preto jedna z hlavných podmienok ich existencie podporuje úroveň biodiverzity a produktivitu ich pôdy. Týmito závažnými problémami sa zaoberajú tisíce rokov. Pôvodné obyvateľstvo pozorne sleduje a rozumie zmenám v klimatických a iných aspektoch svojho prostredia.

---

²⁷MAIKANCHINA Anna, Indigenous Peoples: Development with Culture and Identity Articles 3 and 32 of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, New York, 12 - 14 January 2011

²⁸ Observation on the State of Indigenous Human Rights in the Russian Federation, *Prepared for: The 30th Session of the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review May 2018, Submission date str. 4*, October 2017, (online): [Dostupné na Internete]

<<https://www.culturalsurvival.org/sites/default/files/UPR-Report-Russian-Federation-2017.pdf>>

²⁹ *Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment str. 6* (online): [Dostupné na Internete]

<https://iite.unesco.org/courses/climate_change/en/pdf/IndigenousPeoplesNorth_en.pdf>

Práve to im umožnilo nájsť slobodu kultúrnej adaptácie založenej na vlastných tradičných vedomostiach, ktoré sa prenášajú z generácie na generáciu.³⁰

Dohovor, ktorý prijali účastníci Svetového summitu v Rio de Janeiro v roku 1992 hovorí že, „mnohé generácie pôvodných obyvateľov vytvorili na základe tradícií integrované porozumenie svojej krajiny. Vlády a medzinárodné organizácie potrebujú uznať tieto hodnoty – tradičné poznatky a metódy racionálneho využívania zdrojov, ktoré praktizuje pôvodné obyvateľstvo v ich vzťahu k životnému prostrediu, a uplatniť tieto znalosti aj v iných rozvojových regiónoch.“

Tradičné poznatky pôvodných obyvateľov, ktoré sú naďalej súčasťou blízkej väzby s prírodou, sú veľmi dôležitým zdrojom informácií pre štúdium procesov zmeny klímy a rozvoj stratégií na minimalizáciu negatívnych výsledkov týchto zmien pre celú populáciu Zeme.

1.3 Právne postavenie pôvodných obyvateľov Ruskej Federácie

Právne postavenie pôvodných obyvateľov Ruskej federácie je predmetom rôznych federálnych, regionálnych a miestnych predpisov – zákonov, dekrétov, zmlúv a mnohých ďalších medzinárodných zmlúv. Jedna skupina právnych aktov špecificky upravuje záležitosti domorodého obyvateľstva. Druhá skupina ustanovuje, že pôvodné obyvateľstvo je zasiahnuté právnymi predpismi, ktoré sa vo všeobecnosti zaoberajú územie ktoré obývajú. Tretia skupina poukazuje na to, že existujú rozsiahle právne predpisy, ktoré sa zaoberajú riadením a prístupom k prírodným zdrojom- lesy, vody, pôda, podzemné zdroje.³¹

Pozorovatelia poznamenali, že tento súbor právnych predpisov trpí nedostatkom súdržnosti a stability, čo značne bráni účinnej ochrane pôvodných práv. Tiež sa špekulovalo, že zmätený stav právnych predpisov do určitej miery slúži vládnym záujmom, pretože bráni domorodým obyvateľom úspešne uplatňovať svoje práva.³²

---

³⁰ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, Unesco Institute for Information Technologies in Education, *Climate change Adaptation: Traditional Knowledge of Indigenous Peoples Inhabiting the Arctic and Far North, Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment*, p-4 (online):[Dostupné na Internete] <ite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214725.pdf>

³¹ GUPTA Aman, *Human Rights of Indigenous Peoples, Comparative Analysis of Indigenous peoples Volume 2 str.188*, Isha Books 2005, Delhi

³² ROHR Johannes, *Indigenous Peoples of Russian Federation str. 4– Report 18*, IWGIA- 2014

Ruská ústava z roku 1993 v článku 19 zaručuje rovnosť: „Všetci ľudia si musia byť rovní pred zákonom a súdom. Štát zaručuje rovnosť ľudských a občianskych práv a slobôd bez ohľadu na pohlavie, rasu, štátnu príslušnosť jazyk, pôvod, miesto pobytu, postoj k náboženstvu, odsúdenie, členstvo v občianskych združeniach alebo v iných skutočnostiach.“³³

V článku 136 ruského Trestného zákonníka sú uvedené ďalšie ustanovenia o rovnosti, článok 282 ruského trestného zákona zakazuje podnecovanie „národného, rasového a náboženského nepriateľstva“.³⁴

Článok 29 odsek 2 Trestného zákonníka RF stanovuje že „propaganda alebo agitácia, ktorá vyvoláva sociálnu, rasovú, národnú alebo náboženskú nenávisť je zakázaná, tak ako aj propaganda sociálnej, rasovej, národnej, náboženskej alebo jazykovej nadradenosti je taktiež zakázaná.“³⁵

Článok 69 ústavy Ruskej Federácie z roku 1993 stanovuje „Ruská Federácia zaručuje práva pôvodných „málopočetných národov“ v súlade so všeobecne uznávanými zákonmi a normami medzinárodného práva a medzinárodných zmlúv Ruskej Federácie.“³⁶

Dôležité je, že tento článok sa vzťahuje iba na málopočetné pôvodné obyvateľstvo, čím sa vylučujú iné etnické skupiny, ktoré sa bežne určujú za pôvodné. Ústava predovšetkým nestanovuje, kto špecificky spadá do skupiny pôvodných obyvateľov. Tento článok bol právne implementovaný prijatím troch federálnych zákonov, ktoré sa konkrétne zaoberali pôvodnými národmi uznanými medzi rokmi 1999 a 2001, a to „O zárukách“ (1999), „O Obschine“ (2000) a „O územiach“ (2001).

Tieto zákony formálne poskytujú pôvodným obyvateľom množstvo individuálnych a kolektívnych práv a záruk, okrem iného, právo:

- slobodne využívať pôdu a obnoviteľné prírodné zdroje v tradične osídlených územiach a oblastiach, kde sa podieľajú na tradičných hospodárskych činnostiach („O zárukách“, článok 8, odsek 1),
- zriadiť samosprávne orgány, na územiach ktorých sa nachádzajú husto osídlené osady a vytvárať komunity a iné organizácie („O zárukách“, 1999, články 11 a 12),

---

³³Ústava Ruskej federácie, *Práva a slobody človeka a občana*, kapitola 2, článok č. 19, 1993 (online): [Dostupné na Internet] <<http://www.constitution.ru/en/10003000-03.htm>>

³⁴ Trestný zákonník Ruskej federácie článok č. 282 z roku 1996 naposledy upravené v roku 2004 (online): [Dostupné na Internet] <<http://www.legislationline.org/documents/id/4028>>

³⁵ Trestný zákonník Ruskej federácie článok 29, odsek 2 z roku 1996 naposledy upravené v roku 2004 (online): [Dostupné na Internet] <<http://www.legislationline.org/documents/id/4028>>

³⁶[online]: Dostupné na Internet <<http://constitution.garant.ru/act/right/180406/>>

- preveriť svoje vzdelávacie inštitúcie v súlade s ich tradičným spôsobom života („O zárukách,“ 1999, článok 8, odsek 9),
- získať kompenzácie v prípade, že priemyselné činnosti poškodzujú územia pôvodných obyvateľov („O zárukách,“ 1999, článok 8, paragraf 8),
- uznať obyčajové právo v súdnom konaní, pokiaľ to nie je v rozpore s federálnymi alebo regionálnymi právnymi predpismi („O zárukách“ 1999, článok 14).³⁷

Okrem toho, existujú iné zákony ktoré ovplyvňujú práva pôvodných obyvateľov a spôsob ich života, vrátane federálnych zákonov: „O poľovníctve“ (2009), „Vodný zákonník“ (2006), „O svete živočíchov“ (1995), „O rybolove“ (2004) , „Lesný zákonník“ (2001), „Územný zákonník“ (2001), „O všeobecných princípoch miestnej samosprávy v Rusku“ (2003) , „O vzdelaní“ (1992).³⁸

Jeden veľmi jedinečný prvok Ústavy sa nachádza v článku 15 (Ústavy Ruskej federácie), v ktorom sa uvádza nielen to, že: „Všeobecne uznávané normy medzinárodného práva a medzinárodné zmluvy a dohody Ruskej Federácie sú súčasťou jej právneho systému“, ale výslovne stanovuje, že „ak by medzinárodná zmluva alebo dohoda Ruskej Federácie stanovila iné pravidlá ako tie, ktoré sú stanovené zákonom, uplatňujú sa pravidlá medzinárodnej dohody.“ Tieto ustanovenia sa zdajú byť nezvyčajné.

Predpokladá sa že boli určené na uľahčenie uplatňovania dvojstranných, viacstranných a investičných dohôd, a nie na nástroje ľudských práv.³⁹

Ďalšie veľmi dôležité ustanovenie pre pôvodných obyvateľov sa nachádza v článku 26 Ústavy Ruskej federácie: „Každý má právo určiť a uviesť svoju štátnu príslušnosť. Nikto nesmie byť nútený určovať a uvádzať svoju národnosť. Štátna príslušnosť podľa Sovietskej tradície sa vzťahuje na etnickú príslušnosť, nie na občianstvo.“

³⁷ TOMASELLI Alexandra, KOCH Anna, *Implementation of Indigenous Rights in Russia: Shortcomings and Recent Developments, Constitutional Recognition and the Three Federal Laws Addressing Indigenous Peoples Rights* str.7, The International Indigenous Policy Journal Volume 5, Issue 4, October 2014 (online): [Dostupné na Internete] < <http://ir.lib.uwo.ca/iipj/vol5/iss4/3> >

³⁸ NAIKANCHINA Anna, *Indigenous Peoples: Development with Culture and Identity, Article 3 and 32 of the United Declaration on the Rights of Indigenous peoples*, Department of Economics and Social Affairs, Secretariat of the Permanent Forum on Indigenous Issues, January 2004, New York

³⁹ Ústava Ruskej federácie 1993, *Základy ústavného systému*, kapitola 1, článok 15, (online): [Dostupné na Internete]: <<http://www.constitution.ru/en/10003000-02.htm>>

Toto ustanovenie prinajmenšom umožňuje každému občanovi, aby sa sám vyhlásil za člena ktoréhokoľvek pôvodného obyvateľstva. V praxi je otázka ako určiť a zdokumentovať domorodú identitu, veľmi sporná a do značnej miery nevyriešená.⁴⁰

Súčasná ústava Ruskej federácie bola prijatá v decembri 1993 vtedajším prezidentom Borisom Jeľcinom, v čase, keď sa riešila aj demokratizácia a hospodárska liberalizácia.⁴¹

Počas vlády prezidenta Boris Jeľcina, Ruská Federácia prijala tri základne rámcové zákony, ktoré mali zosúladiť právny štatút pôvodného obyvateľstva s medzinárodnými normami o právach pôvodných obyvateľov.

Federálny zákon „O zárukách práv málopočetných obyvateľov“ bol prijatý 30.apríla 1999. Tento zákon poskytuje určité privilégia týkajúce sa zamestnania, vlastníctva pôdy a využívania prírodných zdrojov, vrátane práva domorodých obyvateľov na bezplatné využívanie pôdy v oblastiach tradične obývaných alebo nimi využívaných. Taktiež ustanovuje osobitné opatrenia na uľahčenie účasti pôvodných obyvateľov zapojených do tradičných hospodárskych činností do miestnej samosprávy, ako aj právo (nie povinnosť) regiónov prijať dodatočné ochranné opatrenia pre tieto osoby.⁴²

Federálny zákon „O územiach tradičného využitia prírody pôvodným obyvateľstvom Severu, Sibíri a Ďalekého východu Ruskej Federácie“, bol prijatý na vytvorenie právneho rámca pre tzv. „Teritória tradičného využitia prírody (TTNU)“. Rámcové zákony TTNU boli právne zaradené ako osobitný typ ochrany, vyhradený pre tradičné aktivity pôvodných obyvateľov. Mali by byť minimálne spoločne riadené domácimi komunitami.⁴³

Federálny zákon „O všeobecných princípoch organizácie „obštiny“⁴⁴ pôvodných málopočetných národov Severu“, ktorý bol schválený 20. júna 2000. V súčasnom Rusku je „obščina“ spoločenstvom založeným na príbuzenstve, ktoré sa zapája do tradičných

---

⁴⁰ ROHR Johannesm *Indigenous Peoples of Russian Federation* – Report 18 , IWGIA 2014

⁴¹ Johannes Rohr 2014 *Indigenous Peoples of Russian Federation* – Report 18 , IWGIA

⁴² Federálny zákon Ruskej federácie, *O zárukách práv pôvodných etnických skupín Ruskej federácie*, NO. 82-FZ, prijatý štátnou Dumou 30.apríl 1999, prijatý federatívnou radou 22. Apríla 1999 (online): [Dostupné na Internete] : <<http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1418>>

⁴³ Federálny zákon Ruskej federácie, *O územiach tradičného environmentálneho manažmentu domorodých etnických skupín na severe, na Sibíri a na Ďalekom východe Ruskej federácie NO.49-FZ*, prijatý štátnou Dumou 4. Apríla 2001, naposledy upravovaný 31.decembra 2014 (online): [Dostupné na Internete] <<http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1482>>

⁴⁴ Obščina – ruský názov pre komunity v ktorých sa zdržiavajú pôvodný obyvatelia RF. Pôvodne to bolo označenie ktoré sa používalo na formu spoločenskej organizácie špecifickej pre ruské roľnícke komunity v cisárskom Rusku.

hospodárskych činností. Podľa zákona by mali „obštiny“ zohrávať úlohu aj v miestnej samospráve.⁴⁵

Cieľom týchto zákonov bolo vytvoriť samostatný rámec na ochranu práv pôvodného obyvateľstva. Domorodé organizácie, ako napríklad Ruská asociácia pôvodných obyvateľov na severe (RAIPON), sa aktívne podieľala na ich rozvoji a obhajovala ich prijatie, ktoré sa považovalo za významný míľnik na ceste Ruska k režimu pôvodných práv v súlade s medzinárodnými normami.

Avšak, čoskoro po ich uplatnení sa objavili hlavné problémy. Samostatné zákony majú deklaratórny charakter, a to v závislosti od individuálnych prípadov, ktoré sa majú spravovať, alebo od dodatočných predpisov ktoré sa majú prijať na regionálnej alebo národnej úrovni, tak aby sa umožnilo ich uplatňovanie. Z väčšej časti tieto zákony neboli prijaté.⁴⁶

Ďalšie zákony upravujúce hospodárenie s pôdou, lesmi, vodami, biologickými a podzemnými zdrojmi obsahujú ustanovenia, ktoré sú v rozpore s týmito zákonmi s rozhodujúcimi otázkami.

Rámcové zákony o pôvodných obyvateľoch umožňujú, aby sa pred súdom zväžili prvky obyčajového práva, takisto umožňujú „obštinám“ regulovať svoje vnútorné záležitosti v súlade s obyčajovým právom. V dôsledku toho že, obštiny fungujú ako orgány miestnej samosprávy, druhé ustanovenie rámcového zákona je z veľkej časti teoretické.⁴⁷

Po viac ako dvadsiatich rokoch (v novembri 2012) aktívnej angažovanosti v otázkach pôvodného obyvateľstva bola zriadená Ruská asociácia pôvodných obyvateľov ako zastrešujúca organizácia pôvodného obyvateľstva Severu, Sibíri a Ďalekého Východu (Russian Association of Indigenous Peoples of the North), jej cieľom bolo pozastaviť činnosť Ruského ministerstva spravodlivosti.

Nakoniec bolo toto nariadenie bolo stiahnuté, v dôsledku toho, že RAIPON zmenila niekoľko formalít vo svojom štatúte, ktorý bol prijatý na začiatku roka 2013. Zdá sa, že opatrenia proti organizácii RAIPON boli spôsobené aktívnou angažovanosťou v ochrane práv pôvodných obyvateľov, najmä vo vzťahu k ruskému ťažobnému priemyslu.

---

⁴⁵ (online): [Dostupné na Internete] < <http://commission-on-legal-pluralism.com/volumes/49/novikova-art.htm.html> > citované:20.júna 2000

⁴⁶ MURASHKO Olga O., *Protecting Indigenous Peoples' Rights To Their Natural Resources, The Case of Russia, The Outlook for new legislation str.* 58, IWGIA, 12.12.2003

⁴⁷ ROHR Johannes, *Indigenous Peoples of Russian Federation – Report 18*, IWGIA 2014

Východiskom všetkých možných vysvetlení je teda existujúca medzera medzi právnou ochranou domorodého obyvateľstva a jej presadzovaním.⁴⁸

Ruská Federácia sa pripojila k niekoľkým zmluvám OSN o ľudských právach (ICCPR,ICESCR,CEDAW,CERD,CRC) a tiež ratifikovala Rámcový dohovor o ochrane národnostných menšín Rady Európy.

Komisia pre ľudské práva vypracovala dva dôležité dokumenty: Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (ICCPR) a Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ICESCR). Obe dokumenty sa stali medzinárodným právom v roku 1976. Spolu so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv obsahujú tieto dve dokumenty tzv. "Medzinárodný zákon o ľudských právach".

ICCPR sa zameriava na otázky ako, právo na život, slobodu prejavu, náboženstvo a volebné právo. ICESCR sa zameriava na potraviny, vzdelanie, zdravie a príbytok. Obe zmluvné zmluvy vyhlasujú tieto práva za všetkých obyvateľov a zakazujú diskrimináciu.⁴⁹

Výbor pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW) môže zvážiť jednotlivé oznámenia týkajúce sa porušenia Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien zo strany štátov, ktoré sú zmluvnými stranami opčného protokolu k Dohovoru o odstránení diskriminácie žien.

Výbor pre odstránenie rasovej diskriminácie (CERD) môže zvážiť jednotlivé oznámenia týkajúce sa porušenia Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie zmluvnými štátmi, ktoré urobili potrebné vyhlásenie podľa článku 14 Dohovoru.

Výbor pre práva dieťaťa (CRC) môže zvážiť jednotlivé oznámenia týkajúce sa porušenia Dohovoru o právach dieťaťa alebo jeho dvoch prvých opčných protokolov o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii (OPSC) a o zapojenie detí do ozbrojených konfliktov (OPAC) zmluvnými štátmi tretieho opčného protokolu o komunikačnom postupe (OPIC).⁵⁰

Ruská Federácia sa pripojila k niekoľkým zmluvám OSN o ľudských právach (ICCPR,ICESCR,CEDAW,CERD,CRC) a tiež ratifikovala Rámcový dohovor o ochrane národnostných menšín Rady Európy.

---

⁴⁸ TOMASELLI Alexander, KOCH Anna, *Implementation of Indigenous Peoples Shortcomings and Recent Developments*, The International Indigenous Journal Policy, Volume 5 , Issue 4, October 2014

⁴⁹ (online): [Dostupné na Internete] < <http://www.humanrights.com/what-are-human-rights/international-human-rights-law/international-human-rights-law-continued.html>>

⁵⁰ (online): [Dostupné na Internete] <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/TBPetitions/Pages/HRTBPetitions.aspx>>

1.4 Ruská Asociácia pôvodných obyvateľov Severu - Russian Association of Indigenous Peoples of the North (RAIPON)

Organizácia RAIPON bola založená v roku 1990 na Prvom kongrese o pôvodných obyvateľov severnej časti ZSSR. V súčasnosti je RAIPON ruská organizácia zastrešujúca 35 regionálnych a etnických organizácií pôvodných obyvateľov v regiónoch, v ktorých žijú. RAIPON reprezentuje 41 skupín pôvodných obyvateľov na Severe, Sibíri a Ďalekom východe.

Cieľom organizácie je chrániť ľudské práva pôvodných obyvateľov, brániť svoje záujmy, pomáhať pri riešení environmentálnych, sociálnych, ekonomických, kultúrnych a vzdelávacích problémov a podporovať ich právo na sebestačnosť.

RAIPON spolupracuje so Štátnou Dumou a vládou Ruskej Federácie, pokiaľ ide o legislatívu súvisiacu s problémami pôvodného obyvateľstva. Najvyšším orgánom organizácie je Kongres všetkých pôvodných obyvateľov Severu, Sibíri a Ďalekého východu Ruskej Federácie, ktorý sa koná každé štyri roky. Prezident organizácie je zároveň námestníkom Štátnej dumy RF, ktorí je konkrétne predsedom pracovnej skupiny pre otázky národností, ktorá vypracúva návrh federálnej legislatívy súvisiacej s ochranou práv domorodého obyvateľstva v Ruskej Federácii. RAIPON sa zúčastňuje na medzinárodných štruktúrach, ako je napríklad Arktická rada ako stály účastník.

Členovia predsedníctva RAIPON sú teraz členmi verejnej komory Ruskej Federácie, Stáleho fóra OSN o otázkach pôvodných obyvateľov, expertného mechanizmu OSN pre práva pôvodných obyvateľov a pracovnej skupiny OSN pre oblasť ľudských práv a národných korporácií.⁵¹

Organizácia RAIPON však zanikla v roku 2012 v dôsledku väčšieho zásahu vlády voči mimovládny organizáciám, čo viedlo k protestom, ktoré nakoniec viedli k opätovnému vzniknutiu organizácie v roku 2013.

Od opätovného vzniku organizácie a zvolenia nového vedenia pod vedením Moskvy organizácia bola výrazne menej kritizovala a menej sa zaujímala o spoluprácu s medzinárodnými organizáciami. RAIPON sa v súčasnosti usiluje o spoluprácu s ruskou

---

⁵¹ Russian Association of Indigenous Peoples of the North ,RAIPON,(online):[Dostupné na Internete] < <http://arctic-council.org/index.php/en/about-us/permanent-participants/raipon> > May 2015

vládou s cieľom ovplyvniť nepriaznivé zaobchádzanie s pôvodnými obyvateľmi a poskytnúť ochranu ich práv.⁵²

Súčasný ruský prezident Vladimir Putin podpísal v júli 2012 kontroverzný zákon „zahraničného agenta“, ktorý prísne obmedzuje schopnosť mimovládnych organizácií pôsobiť v krajine. Zákon obmedzuje, aby mimovládne organizácie obmedzovali poskytovanie daňových ul'av pôvodným obyvateľom, vytvára nadmerné audity a požiadavky na podávanie správ a dovoľuje vládne zásahy a prerušenie vnútorných záležitostí mimovládnych organizácií vrátane možnosti pozastaviť aktivity až na 6 mesiacov.

Väčšina nezávislých organizácií pôvodných obyvateľov je teraz uvedená ako „zahraničný agent“. Po nadobudnutí takéhoto označenia sa mnohé organizácie rozhodli ukončiť svoju činnosť, aby sa vyhli súvisiacim právnym rizikám.

Tento zákon viedol k zaniknutiu mnohých nezávislých mimovládnych organizácií, ktoré sa venovali problematike obhajovania práv pôvodných národov a ďalších otázok ľudských práv.⁵³

Zhrnutím tejto pod kapitoly, podľa Federálneho zákona Ruskej Federácie základné práva pôvodných obyvateľov, zistíme že pôvodní obyvatelia majú právo na:

- voľné využívanie tradičného územia a prírodných zdrojov,
- kontrola nad zachovávaním svojich tradičných zvykov,
- vykonávať legislatívnu iniciatívu,
- právo na náhradu škody spôsobenú poškodzovaním tradičných území pôvodného obyvateľstvu,
- právo oficiálnych zástupcov v štátnych výkonných orgánoch vykonávať svoju činnosť
- využívať sociálne služby,
- využívať bezplatnú zdravotnú starostlivosť,
- právo na „alternatívnu civilnú službu“ (práca v nemocniciach namiesto absolvovania vojenskej služby, atd.),

---

⁵² Observations on the State of Indigenous Human Rights in the Russian Federation, *Prepared for: The 30th Session of the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review str. 4*, (online):[Dostupné na Internet] < <https://www.culturalsurvival.org/sites/default/files/UPR-Report-Russian-Federation-2017.pdf> >

⁵³ Observations on the State of Indigenous Human Rights in the Russian Federation, *Prepared for: The 30th Session of the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review May 2018, Submission date: October 2017*, (online):[Dostupné na Internet] <<https://www.culturalsurvival.org/sites/default/files/UPR-Report-Russian-Federation-2017.pdf>>

- kultúrne práva : využívanie materinského jazyka, tradície, náboženstvo (ak sú tieto tradície v súlade s Ústavou a verejným poriadkom),
- právo na územnú a sociálnu autonómiu pôvodných národov,
- právo na organizáciu a registráciu v oficiálnom zozname „pôvodných komunitách“ Ministerstva spravodlivosti Ruskej Federácii.⁵⁴

---

⁵⁴ *The overview of Russian legislation on indigenous peoples.* (online): [Dostupné na Internete] < https://narfu.ru/law/news/Zadorin_Indigenous%20Peoples_Presentation.pdf >

2 Ciel' práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom bakalárskej práce je poskytnúť prehľad o vzťahu legislatívy Ruskej federácie ako aj mnohých medzinárodných zmlúv a organizácií k pôvodným obyvateľom Severu, Sibíri a Ďalekého východu. Na splnenie hlavných cieľov sme si stanovili štyri parciálne ciele.

Prvým parciálnym cieľom je snaha analyzovať náležitosti formovania legislatívy Ruskej federácie vo vzťahu k pôvodným obyvateľom Ruskej federácie a následnú implementáciu práv podľa troch hlavných časových etáp vývoja legislatívy RF.

V dôsledku veľkých nedostatkov v komunikácií medzi hlavnými predstaviteľmi komunit pôvodných obyvateľov a centrálnej vlády v oblasti ťažby nerastných surovín na územiach národnostných menšín, našim druhým cieľom je definovať právne postavenie a vplyv ropného a plynárenského priemyslu na životnú prostredie a úroveň domorodcov.

Naším tretím cieľom je definovať práva pôvodných obyvateľov v oblasti využívania svojho materinského jazyka a udržateľného rozvoja ich pôvodnej kultúry ako aj tradičného spôsobu života.

K naplneniu stanoveného cieľa a parciálnych cieľov bakalárskej práce sme aplikovali predovšetkým všeobecné vedecké metódy ako analýza a syntéza, typológia, generalizácia, komparácia. Nakoľko náležitosti súčinnosti legislatívy Ruskej federácie, medzinárodných zmlúv a organizácii a pôvodných obyvateľov nie je možné podrobiť analýze, opierajúc len o jednu vedeckú metódu, bolo pre dosiahnutie vyššie spomenutých cieľov nevyhnutné uskutočniť syntézu teoretických a vedeckých prístupov.

Pre priblíženie problematiky právneho postavenia pôvodných obyvateľov Ruskej federácie vo vzťahu s legislatívou RF sme si ako metodiku práce zvolili metódu historickej analýzy vývoja právnych predpisov, federálnych zákonov, medzinárodných zmlúv a organizácií ktoré upravujú a regulujú práva pôvodných národov RF.

Takýto postup nám umožnil bližšie identifikovať problematiku uplatňovania zákonov a samotného postavenia málopočetných obyvateľov RF. Počas štúdia vývoja výskumu fenoménov zákonov, medzinárodných zmlúv a organizácií ktoré sa podieľajú na formovaní legislatívy RF vo vzťahu k pôvodným obyvateľom sme použili historicko-politologický prístup a typológiu rôznych vedných odborov.

Taktiež sme použili systematizáciu rozmanitých prístupov a interpretácií pojmu „pôvodný, málopočetný obyvatelia Severu, Sibíri a Ďalekého Východu“, ako aj definíciu reportéra a medzinárodnej organizácie.

Komparatívnou analýzou sme porovnali v časovej postupnosti etapy špecifického vývoja legislatívy Ruskej federácie, funkciu medzinárodných organizácií a následnú implementáciu, úpravu, vznik a zánik jednotlivých zákonov, medzinárodných zmlúv vo vzťahu k pôvodným obyvateľom.

Na základe témy bakalárskej práce, ktorá ešte nebola dostatočne preskúmaná slovenskými autormi, na získanie potrebných informácií z internetových a knižných prameňov v anglickom jazyku, sme preto použili metódu syntézy. Aj napriek nedostatočných zdrojov v slovenskom jazyku sa nám túto problematiku podarilo preukázať.

V prvej kapitole bližšie špecifikujeme časovú postupnosť vývoja legislatívy Ruskej federácie a medzinárodno-právnu úpravu a ich podstatu vo vzťahu k pôvodným národom, ako aj vzniku, úprave a zániku jednotlivých zákonov a problematiku implementácie zákonov do praktického života pre lepšie porozumenie problematiky. Hlavné zdroje, z ktorých sme čerpali pri spracovaní teoretickej časti, boli dohovory a medzinárodné zmluvy *Organizácie spojených národov OSN* na vymedzenie uznania práv a ochrany národnostných menšín.

V druhej kapitole priblížime problematiku právneho postavenia pôvodných národov v oblasti ťažby nerastných surovín a následne identifikujeme vplyv ťažobného priemyslu na ich spôsob života a životné prostredie.

V tretej kapitole analyzujeme jazykovú diverzitu národnostných menšín, ako aj problematiku využívania a udržateľného rozvoja svojho materinského jazyka, kultúry a tradičného spôsobu života.

Štvrtá kapitola predstavuje zhrnutie problematiky implementácie jednotlivých zákonov a medzinárodných zmlúv a právne postavenie pôvodných obyvateľov Ruskej federácie.

3 Formovanie legislatívy Ruskej federácie vo vzťahu k pôvodným obyvateľom Severu, Sibíri a Ďalekého východu

3.1 Úvod do procesu formovania legislatívy RF vo vzťahu k pôvodným obyvateľom.

Za posledných 20 rokov boli právne predpisy týkajúce sa pôvodných obyvateľoch Severu, Sibíri a Ďalekého východu RF formulované ako špecifický multisektorálny segment ruského práva. Vzhľadom na federálny systém vlády a súvisiace ustanovenia (články 71, 72, 76) je táto legislatíva dvojstupňová, t.j. pozostáva z dvoch zákonov a nariadení, federálnych a regionálnych. Vo sfére úpravy práv pôvodných obyvateľov prevláda federálna právna úprava (ľudské a občianske práva a slobody sú v súčasnosti v kompetencii federálnych orgánov), pričom regionálna úroveň je doplnková, konkrétnejšia a nápravná. Jej nevyhnutnosť a zameranie je podmienené tým, že ochrana ľudských práv, práv pôvodných obyvateľov a ochrana tradičného spôsobu života domorodých málopočetných spoločenstiev je v spoločnej kompetencii federálnych a regionálnych orgánov.

Existencia právnych predpisov týkajúca sa pôvodných obyvateľoch sa považuje za oficiálne uznanie ich osobitného právneho postavenia štátom. Zabezpečuje tak zachovanie ich kultúry a podporuje lepšie prispôsobovanie sa pôvodných obyvateľov k súčasným sociálnym podmienkam.⁵⁵

V priebehu vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov RF sa jasne rozlišujú tri stupne s rôznou intenzitou a právnym obsahom.

3.1.1 Prvý stupeň vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov

(1990 – 1993)

Ide o Obdobie, počas ktorého sa Ruská federácia stala nezávislým štátom a problémy pôvodných obyvateľov Severu dosiahli nové právne riešenia. Boli im zaručené práva na využívanie pôdy a tradičné hospodárske činnosti, ktoré boli obsiahnuté v článkoch 4, 14, 51, 89, 90, 94 „Kódexu pozemkov RSFSR“ z 25. apríla 1991 a Zákon o rodných jazykoch z 25. októbra 1991 nazývaný „O jazykoch národov RSFSR“.

---

⁵⁵ KRYAZHKOV Vladimír A. , *Development of Russian legislation on Northern Indigenous Peoples, Level and function of the law on northern peoples str. 140*, Artic Review on Law and Politics, vol 4. February 2013

Na základe článku 22 Zákona „O kultúre“ z 9. Októbra 1999 bola poskytnutá štátna ochrana vo vzťahu k ich kultúre.

Na základe článkov 1 a 3 zákona RF z 6. júla 1991 o miestnej samospráve v Ruskej federácii, s prihliadnutím na národnostné a etnické špecifiká obyvateľstva vrátane národov Severu bola zriadená miestna samospráva.⁵⁶

Podľa zákona RF, článku 42 z 21. februára 1992, „O podzemných zdrojov“ bolo ustanovené, že časť platieb ktoré plynú do rozpočtov subjektov tvoriacich RF na využívanie zdrojov v miestach bydliska pôvodného obyvateľstva sa bude využívať na sociálny a hospodársky rozvoj týchto národov.

Prezidentský dekrét z 22. apríla 1992 č. 397 „O naliehavých opatreniach pre ochranu miest bydliska a tradičných ekonomických aktivít pôvodných obyvateľov Severu mal za cieľ definovať územia tradičného riadenia zdrojov ako základného dedičstva pôvodných obyvateľov a zabezpečiť celoživotné vlastníctvo s dedičnou následnosťou alebo prenájmom pasienkov na poľovníctvo, rybolov a iné pozemky ktoré patria pôvodným obyvateľom bez poplatku.⁵⁷

Na základe federálnych nariadení sa začali formovať regionálne právne predpisy o ochrane práv pôvodných obyvateľov Severu. Autonómna oblasť Chanty-Mansijsk bola v tomto spore nesporným vodcom, kde bolo 5. februára 1992 vydané nariadenie o štatúte kmeňových krajín. Išlo o predovšetkým o špeciálne územia, ktoré boli bezplatne pridelené zástupcom pôvodného obyvateľstva ako miesta ich bydliska pre hospodárske činnosti, pre celoživotné vlastníctvo s dedičnou následnosťou na vykonávanie tradičného riadenia zdrojov.⁵⁸

---

⁵⁶ XANTHAKI Alexandra, *Indigenous Rights in the Russian Federation: The Case of Numerically Small Peoples of the Russian North, Siberia, and Far East*, str. 74-105, The Johns Hopkins University Press, február 2004

⁵⁷ SAUL Ben, *Indigenous peoples and Human Rights, International and Regional Jurisprudence*, Hart Publishing 2016

⁵⁸ GLADUN Elena, IVANOVA Kseniya, *Preservation of Territories and Traditional Activities of the Northern Indigenous Peoples in the Period of the Arctic Industrial Development, Legal Regulations on The Indigenous Peoples in the Russian Federation* str. 140-143, (online): [Dostupné na Internete] <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-319-57532-2_14.pdf>

Vo všeobecnosti, keď opisujeme prvý vývoj tvorby právnych predpisov pôvodných obyvateľov RF, možno poukázať na nasledovné:

- rozvoj politickej a sociálnej aktivity pôvodných národov, združení a poslancov, ktorí postupne uplatňovali svoje práva a záujmy federálnymi a regionálnymi parlamentmi,
- podľa platnej Ústavy neexistoval žiadny právny základ, kde sa osobitný štatút pôvodného obyvateľstva predpokladal len nepriamo prostredníctvom ochrany ich prvotného životného prostredia a tradičného spôsobu života ako predmetu spoločnej kompetencie federálnych a regionálnych štátnych orgánov, ale bol zameraný na medzinárodné právne normy pre pôvodné obyvateľstvo, prepojené s pokusmi ratifikovať Dohovor ILO č. 169. Táto otázka, iniciovaná námestníkom Krivoshapkinom, bola zahrnutá do dodatku štvrtého zasadnutia Najvyššej rady RF dňa 13. februára 1992.
- Medzi federálnou vládou a pôvodnými národmi existovali intenzívne vzťahy, ale chýbal hlboký prehľad v oblasti špecifických problémov a komplexnosť riešenia. Vytvorené právne predpisy však vyvolali optimizmus a načrtli široké právne perspektívy.⁵⁹

3.1.2 Druhý stupeň vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov (1993-2000)

Počas tohto obdobia RF jasne prevzala záväzok zaručiť práva pôvodných obyvateľov v súlade so všeobecne uznávanými zásadami a normy medzinárodného práva a zmlúv Ruskej federácie (článok 69). Toto viedlo k vývoju vnútroštátneho práva. Príslušné právne predpisy uplatniteľné na rôzne aspekty života pôvodného obyvateľstva (využívanie pôdy, tradičné riadenie zdrojov, verejné aktivity, jazyk, kultúra, vzdelávanie, atď.) boli právne uznávané v mnohých federálnych a regionálnych sektorových zákonoch.

Boli prijaté špecializované zákony, v ktorých sa pôvodné národy stali ústredným subjektom v právnych vzťahoch. Medzi takéto zákony patrí predovšetkým federálny Zákon z 30. apríla 1999 „O zárukách práv pôvodných obyvateľov Ruskej federácie“.

---

⁵⁹ WESSENDORF Kathrin, *An Indigenous Parliament? : Realities and Perspectives in Russia and the Circumpolar North*, IWGIA 2005 Denmark

Tento zákon zjednotil právny základ postavenia pôvodného obyvateľstva, podporoval ďalšie špecializované federálne zákony na územiach tradičného hospodárenia so zdrojmi a komunitami pôvodného obyvateľstva.⁶⁰

Ratifikácia Rámcového dohovoru na ochranu národných menšín (FCNM) RF sa považuje za významný úspech tohto obdobia. Uvedený dohovor, ktorý je súčasťou ruského právneho systému v súlade s ústavou RF (odsek 1 článok 15), nepochybne posilnil záruky právneho postavenia pôvodného obyvateľstva na Severe.⁶¹

Je možné uviesť, že počas tohto obdobia v súlade s Ústavou RF, sa federálny systém práv pôvodných obyvateľov progresívne formoval o medzinárodné právne normy doplnené o záruky ochrany ľudských práv na regionálnej úrovni.

Konkrétne subjekty RF napríklad ako, Jakútska Republika, Krasnojarský kraj, Amurská oblasť, Magadanska oblasť, Jamalo-nenecký autonómny okruh, Nenecký autonómny okruh, Chanty-Mansijský autonómny okruh, Čukotský autonómny okruh, prijali zákony o štatúte (základné záruky práv) pôvodných obyvateľov, o jazykoch, ľudovom umení a iných prvkoch tradičnej hospodárskej činnosti.⁶²

Jedna z regionálnych záruk ľudských práv si zasluhuje osobitnú zmienku, pretože je to jedinečné zriadenie zhromaždenia v Chanty-Mansijskom autonómnom okruhu ako súčasť Dumy autonómneho okruhu.⁶³

3.1.3 Tretí stupeň vývoja právnych predpisov pôvodných obyvateľov, 2000 až do súčasnosti

Vo všeobecnosti možno súčasnú situáciu charakterizovať ako “legálnu stagnáciu“ a krok späť z predchádzajúcich dosiahnutých úspechov. Nasledujúce príklady približujú túto skutočnosť.

Nedostatok nových významných právnych aktov. V poslednom desaťročí, boli hlavnými pozitívnymi výsledkami právne riešenia problému registrácie pôvodného obyvateľstva, zachovanie kočovného alebo polokočovného spôsobu života, ako aj vytvorenie oficiálneho zoznamu pôvodných obyvateľov Severu, Sibíri a Ďalekého

---

⁶⁰ PRIMA Frederica, *Protecting the Rights of Minorities and Indigenous Peoples in the Russian Federation: Challenges and ways forward* str. 17-18, Minority Rights Group Europe 2014

⁶¹ (online): [Dostupné na Internet] <
<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuideMinorities8en.pdf>>

⁶² WIESSNER Siegfried, *The Cultural Rights of Indigenous Peoples: Achievements and Continuing Challenges*, *European Journal of Law*, Volume 2 Issue 1 str. 121-140, Oxford Press, Február 2011

⁶³ XANTHAKI Alexandra, *Indigenous Rights in the Russian Federation: The case of numerically Small Peoples of the Russian North, Siberia, and Far East* str. 74-105, Human Rights Quarterly 2004

Východu, zoznamu a kvalifikácie tradičných miest pobytu a tradičné hospodárske činnosti, odhadovanie postupov hospodárskych strát spôsobených spoločenstvám pôvodných obyvateľov v dôsledku hospodárskych a iných činností právnických osôb všetkých foriem vlastníctva a súkromných osôb, pravidlá pridelovania a poskytovania dotácií z federálneho rozpočtu na rozpočty subjektov tvoriacich RF na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja pôvodných obyvateľov.

Zrušenie federálneho zákona v roku 2004 „O základoch štátnej regulácie sociálneho a hospodárskeho rozvoja severnej časti RF“, čo by mohlo byť kvalifikované ako odmietnutie zo strany štátu osobitnej politiky vzhľadom na špecifiká severných regiónov a pôvodných obyvateľov, ktorí tam žijú.

Vyňatie z federálnych právnych predpisov niekoľko ustanovení týkajúcich sa pôvodných obyvateľov.

Najmä v súčasnosti, nie je možné aby, pôvodné obyvateľstvo získalo pozemky do celoživotného vlastníctva s dedičnosťou a aby im bolo umožnené využívať ich bezplatne.⁶⁴

V tejto fáze formovania legislatívy vo vzťahu k pôvodným obyvateľom boli dohodnuté rôzne ustanovenia, ktorými sa malo regulovať právne postavenie menších:

- povolenia na pridelovanie území pre rybolov a poľovníctvo,
- povinné posúdenie možných negatívnych vplyvov vývoja tradičného spôsobu života a riadenie zdrojov pôvodného obyvateľstva,
- poskytnutie pomoci pôvodným obyvateľom pre ich sociálny a hospodársky rozvoj,
- zabezpečenie organizácie miestnej samosprávy kompaktnú rovnosť pôvodného obyvateľstva na ich územiach,
- ústava subjektov tvoriacich RF stanovila reprezentatívne kvóty vo svojich legislatívnych a zastupiteľských orgánoch miestnej samosprávy.⁶⁵

---

⁶⁴ AHREN Mattias, *Indigenous Peoples's Status in the International Legal System, General principles of law recognized by civilized nations str. 150*, Oxford 2016

⁶⁵ Anaya S. James, *Indigenous Peoples in International Law str. 49-61*, Oxford University Press 2004, New York

V dôsledku zjednotenia autonómnych okruhov, (Dolgansko-Nenecký, Evenský a Korjacký), došlo k zníženiu právomocí určitých skupín pôvodných národov Ruskej federácie. Namiesto bývalých národno-územných jednotiek boli vytvorené administratívne územné celky s osobitným štatútom v zloženom subjekte RF a boli prehĺbené priame finančné a iné vzťahy s federálnou vládou. Súčasne jednotlivé národy stratili svoje legislatívne a iné orgány, vlastný rozpočet, priamu agentúru v parlamente Ruskej federácie a svoje priame finančné a iné vzťahy s federálnymi vládnymi orgánmi. Výsledkom je výrazné oslabenie záruk sociálnych a iných práv domorodého obyvateľstva.⁶⁶

Niektoré právne normy sú iba “dekoračné“ právne predpisy, v tom zmysle, že z ich základu nevyplývajú žiadne skutočné právne vzťahy.

Týka sa to napríklad ustanovení o oprávnených zástupcov pôvodného obyvateľstva, etnologickej expertízy, spolupráce zástupcov pôvodných národov na environmentálnych a etnologických poznatkoch a povinných úvahách o zvykoch a tradíciách pri prijímaní súdnych alebo iných rozhodnutí.

Implementácia federálneho zákona zo 7. mája 2001 na územiach tradičného hospodárenia so zdrojmi pôvodných obyvateľov RF bola zablokovaná.

V roku 2009 federálna vláda prijala „Konceptný dokument o trvalo udržateľnom rozvoji pôvodných obyvateľov Severu, Sibíri a Ďalekého východu Ruskej federácie“. Tento dokument sa stal základom pre podporu sociálno-ekonomického rozvoja a zlepšenie životných podmienok pôvodných obyvateľov počas nasledujúcich 15 rokov, čiže do roku 2025.

Napriek tomuto dôležitému kroku na formálnej úrovni, zastrešujúcou kritikou konceptného dokumentu je, že jeho mnohé iniciatívy sú príliš všeobecné na to, aby sa mohli včas a dôsledne v skutočnosti uplatňovať. V skutočnosti sa vládne plány pre pôvodné obyvateľstvo neboli splnené a očakávaná legislatívna reforma regulujúca práva pôvodných obyvateľov nebola nikdy prijatá. Navyše finančné ročné prostriedky, ktoré boli poskytované na splnenie konceptného dokumentu, neboli dostatočné.

V roku 2010 bol zmenený federálny zákon „On the Animal World“ ktorý bol prijatý v roku 1995. V článku 48 bolo slovo „rybolov“ odstránené a nahradené všeobecným pojmom „objects of the animal world“. Tento pozmeňujúci a doplňujúci návrh vyvolal zmätok a neistotu o právach pôvodných obyvateľov na prioritné využívanie zdrojov rybolovu. Napriek stanoveným kvótam na rybolov a poľovníctvo pôvodnému

---

⁶⁶ WASSENDORF Kathrin, *The Indigenous World str. 41*, The authors and The International Work Groups for Indigenous Affairs, IWGIA 2009

obyvateľstvu, len v malej miere splňali nutričné potreby príslušných komunit. V ostatných prípadoch boli rybárske alebo poľovnícke územia vzdialené od sídel pôvodného obyvateľstva. Pôvodní obyvatelia sú preto v zásade nútení zúčastňovať sa na ďalších aukciách, v ktorých čelia ťažkostiam v súťažení so silnejšími podnikmi v dôsledku požadovanej dokumentácie aj dostupnosti k rozpočtu na to aby mohli využívať tradičné územia a tak vykonávať tradičné aktivity.⁶⁷

Napokon, federálna politika ruskej „optimalizácie“, ktorá je zoskupením špecifických komunálnych služieb, ako je školstvo podľa reformy miestnej samosprávy, podľa federálneho Zákona „O všeobecných princípoch miestnej samosprávy v Rusku“ (2003) ovplyvňuje aj domorodé obyvateľstvo. Táto politika v skutočnosti vyústila do zatvorenia miestnych škôl v dedine Baklaniha v Krasnojarskom kraji a na dedine Shor v oblasti Kemerovo.

Okrem toho na základe federálneho Zákona „O vzdelávaní“ (1992) a nasledujúcich ročných pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch (posledný nadobudol účinnosť v decembri 2012) mnohé regióny vylúčili pozície pre vyučovanie mimoškolských aktivít. Takže domorodé umenie, remeslá, a ďalšie predstavenia, ktoré boli predtým zahrnuté do školských aktivít, boli de facto zrušené.⁶⁸

3.2 Problematika právneho postavenia pôvodných obyvateľov v oblasti narušenia práv vo využívaní prírodných zdrojov

Pôvodní obyvatelia si zachovali svoj tradičný spôsob života v krajinách svojich predkov, ich odlišnú kultúru, jazyk, tradície a zvyky. Avšak ich práva a záujmy sú porušené v dôsledku využívania a vývoja zdrojov ako sú ropa a plyn, zlato a diamanty, urán a uhlie, ťažby dreva a priemyselnej ťažby. Výsledkom je poškodenie životného prostredia ich územia a narušenie tradičného spôsobu života pôvodného obyvateľstva.

Pôvodným obyvateľom Ruskej Federácie sú v značnej miere politicky marginalizované a odopierané práva na využitie pôdy a prírodných zdrojov. Politicky prepojené záujmy pre rozvoj ťažobného priemyslu majú prednosť pred blahobytom domorodých komunit.

---

⁶⁷ AGZEMAN Julian, HIMMELBERGER Yelena Ogneva, *Environmental Justice and Sustainability in the Former Soviet Union str. 21-30*, The MIT Press 2010

⁶⁸ SCHONFELDT Kristina, *The Arctic in International Law and Policy str. 182-195*, Hart Publishing 2017

Zvýšená závislosť ruského hospodárstva na ťažobnom priemysle v dôsledku medzinárodných sankcií z dôvodu Ruských nežiaducich aktivít na Kryme zhoršila situáciu v posledných rokoch.⁶⁹

Ruská ekonomika je silne závislá na ťažbe a vývoze nerastných surovín, z ktorých sa väčšina vyskytuje na územiach pôvodných obyvateľov a vytvára napätie medzi vládou a domorodými národmi. Ďalšie sektory ktoré značne ovplyvňujú pôvodných obyvateľov, je odvetvie ťažby dreva ako aj ťažba zlata a uhlia. V Rusku, rovnako ako v mnohých iných krajinách, má štát výlučné právo na vlastníctvo nerastných surovín. Väčšina pozemkov, území a prírodných zdrojov je majetkom štátu.

Vzťah týkajúci sa ochrany a využívania prírodných zdrojov, ako aj pozemkov, vodných tokov, lesných a nerastných zdrojov upravuje federálne právo. Avšak mnohé normy vo federálnych zákonoch majú deklaratívnu povahu, alebo ich implementácia vyžaduje vydanie podriadených právnych predpisov, alebo sú nahradené inými zákonmi. Pre pôvodných obyvateľov je dôležité, aby federálne zákony o pozemkoch a nerastných surovinách obsahovali zásadu slobodného, predbežného a informovaného súhlasu pôvodného obyvateľstva. Táto zásada však nie je upravená ruským zákonom.⁷⁰

Aj napriek tomu, že v roku 2007 súčasný prezident Vladimir Vladimirovič Putin povedal: „Máme zákony na podporu pôvodných obyvateľov Severu, ich národných kultúr, budeme brať na nich prioritný ohľad. Rusko je jedinečné svojou národnou a kultúrnou tvorbou. Toto je naše bohatstvo a v tomto prípade ním nemôžeme pohrdáť. Urobíme všetko preto, aby sme zachovali a udržali svoje bohatstvo“. Týka sa to aj ruského podnikania, pri realizácii investičných projektov by sa mohla venovať vždy náležitá pozornosť záujmom miestnych obyvateľov a najmä pôvodných obyvateľov na Severe. V prípade investícií veľkých spoločností by sa mali starať o zachovanie tradičných aktivít týchto národov a zachovanie ekologickej stability a ekologickej situácie, toto je veľmi dôležitý smer“.⁷¹

Pôvodní obyvatelia sú si vedomí dôležitosti štátnych záujmov ruskej vlády v arktickom regióne, posilnenia hospodárskeho potenciálu a rozvoja prírodných zdrojov a dúfajú, že ich práva nebudú v tomto procese porušované. Napriek tomu orgány, ktoré sú

---

⁶⁹ Observations on the State of Indigenous Human Rights in the Russian Federation, Prepared for: The 30th Session of the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review str. 2 May 2018, Submission date: October 2017, (online): [Dostupné na Internete] < <https://www.culturalsurvival.org/sites/default/files/UPR-Report-Russian-Federation-2017.pdf> >

⁷⁰ Indigenous people's land rights under international law: from victims to actors, *Corporation Human Rights Law and Land Rights*, p 128-129 Jeremie Gilbert, March 2016

⁷¹ (online): [Dostupné na Internete] < <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/24026> >

stotožnené s projektmi na tradičných územiach pôvodného obyvateľstva s priemyselníkmi, neberú ohľad na záujmy pôvodného obyvateľstva, a tak porušujú ich práva.

V Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva je táto zásada uvedená v piatich článkoch. V článku 32 sa uznáva právo pôvodného obyvateľstva určiť a rozvíjať priority a stratégie rozvoja, využívania ich území a iných zdrojov.⁷²

Štát by mali nielen konzultovať a spolupracovať s pôvodným obyvateľstvom pred schválením akéhokoľvek projektu, ktorý ovplyvňuje ich územia, pôdu a iné zdroje, najmä v súvislosti s rozvojom, využívaním alebo prieskumom nerastných surovín, vody a iných zdrojov, ale tiež poskytnúť účinné mechanizmy jedinej a spravodlivej nápravy akýchkoľvek takýchto činností a prijať primerané opatrenia na zmiernenie nepriaznivých environmentálnych, hospodárskych, sociálnych alebo duchovných dopadov.⁷³

Jedným z hlavných problémov narušenia práv je že, Federálny zákon "O územiach tradičného prírodného využívania pôvodným obyvateľstvom na Severe, Sibíri a Ďalekom Východe Ruskej Federácie" prijatý v roku 2001 nebol dodržaný už 8 rokov. Bez práv slobodného využívania a vlastníctva území a zdrojov pôvodných obyvateľov, nie je možné riadiť a prispôbiť sa meniacim sa sociálnym, environmentálnym a klimatickým podmienkam.

Avšak jednou z najdôležitejších činností v zlepšovaní situácie pôvodných obyvateľov v udržaní a rozvoji ich tradičných území a spôsobu života by bolo poskytnúť pôvodným obyvateľom práva na ich územie, ktoré je pre nich pravým domovom, ktoré nesie tradície desiatok a stoviek generácií. Existujúci právny predpis o pozemkoch v Ruskej legislatíve prakticky neposkytuje žiadne práva na slobodné využívanie pozemkov ani ochranu pred ich zhabaním.⁷⁴

Ďalšou veľmi dôležitým bodom je zabezpečiť práva na tradičné využívanie biologických a iných zdrojov, ako sú pastviny sobov, úroda, lesy, vrátane divých rastlín, s ohľadom na priority pôvodného obyvateľstva. Komunity pôvodných národov nemajú prístup k poľovníckym pozemkom, k oblastiam rybolovu, k pastvinám

---

⁷² (online): [Dostupné na Internete] < http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_en.pdf >
citované: marec 2008

⁷³ NAIKANCHINA Anna, *Indigenous Peoples: Development with Culture and Identity*, Articles 3 and 32 of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, Department of Economic And Social Affairs, Divisions for Social Policy and Development, Secretariat of the Permanent Forum on Indigenous Issues, International Expert Group Meeting New York, January 2010

⁷⁴ EVERSOLE Robyn, MCNEISH John-Andrew, CIMADAMORE Alberto D., *Indigenous Peoples and Poverty and international perspective, Poverty and international aid among Russia's indigenous peoples str. 108-126, CORP 2005*

a poľnohospodárskym pozemkom. Komunity nemajú možnosť získať dlhodobé licencie na lovenie voľne žijúcich živočíchov a kvóty v oblasti rybolovu.

Rybárske a poľovnícke priestory sa rozdeľujú do dlhodobej držby rybárskym a priemyselným podnikom, pretože podľa súčasných federálnych zákonov je všetko predmetom verejného obstarávania a v tom dôsledku mnohé komunity nie sú schopné konkurovať veľkým spoločnostiam. Domorodé obyvateľstvo preto nevykonáva tradičné hospodárske činnosti, nemajú prístup ku konzumácii potravín, čím sa ohrozuje ich blahobyt a zdravie.⁷⁵

Takisto veľmi dôležitým bodom je právo obhajovať záujmy pôvodného obyvateľstva vo všetkých inštitúciách štátnej moci a aby sa tým zabezpečili a zriadili zastúpenia a samosprávne orgány.

Zákonné ustanovenia práv pôvodného obyvateľstva na monitorovanie environmentálnej a zdrojovej situácie na územiach pôvodných obyvateľov v ich tradičnej hospodárskej činnosti sú taktiež chýbajúcim článkom v Ústave Ruskej Federácie.

Okrem vymenovaných chýbajúcich článkov ruskej legislatívy, je potrebné zdôrazniť mnohé ďalšie ako napríklad, právo zúčastňovať sa pri rozhodovaní o akejkoľvek otázke týkajúcej sa záujmov pôvodného obyvateľstva a v prípade potreby požadovať environmentálne a etnologické hodnotenia, právo zúčastňovať sa na verejnom hodnotení projektov, ktoré sa realizujú na ich území. Je viac než zrejme, že je nevyhnutné vyžadovať povinný postup posudzovania vplyvov na perspektívnu hospodársku činnosť s cieľom zabezpečiť zachovanie a rozvoj pôvodného obyvateľstva a etnických skupín žijúcich v oblasti vplyvu.⁷⁶

Na ochranu práv pôvodných obyvateľov, niektoré zložky Ruskej federácie stanovili formy zastúpenia, však ktoré nestanovuje federálny zákon, ako sú dvojkomorové parlamenty zástupcovia združení v jednokomorových parlamentoch, zhromaždenia zástupcov pôvodného obyvateľstva, inštitúcie splnomocniteľov veľvyslancov pôvodných obyvateľov. So spojením zložiek Ruskej federácie majú jednotky zastupiteľstiev štatút územia.⁷⁷

---

⁷⁵ *Lifestyle, social and economic status of indigenous peoples*, str. 18-28, (online): [Dostupné na Internete] <[file:///C:/Users/Viktoria/Downloads/2.-Lifestyle-social-and-economic-status-of-indigenous-people%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Viktoria/Downloads/2.-Lifestyle-social-and-economic-status-of-indigenous-people%20(1).pdf)>

⁷⁶ The Changing Governance of Renewable Natural Resources in NorthWest Russia, *Institutions, Interest and Governance of Natural Resources in Russia*, Soili Nystén-Haarala, 2009, p 9-20

⁷⁷ PRINA Frederica, *Protecting the Rights of Minorities and Indigenous Peoples in the Russian Federation: Challenges and Ways Forward* str. 17-18, Minority Rights Group Europe 2014

Ďalšou prekážkou výkonu práv pôvodných obyvateľov Ruskej Federácie je skutočnosť, že tieto národy patria do rôznych režimov právnej ochrany a tieto režimy ako také neboli jasne definované.

Napokon môžeme zhrnúť a poznamenať, že pôvodné národy RF:

- boli historicky nezávislé svojimi materinskými jazykmi, kultúrami, zákonmi a tradíciami,
- sú nezávislé národy a komunity, ktoré majú právo na seba identifikáciu vrátane práva na autonómiu, samosprávu a totožnosť,
- samospráva a nezávislé rozhodovanie o administratívnych a ekonomických otázkach pôvodného obyvateľstva sú prvkami politickej autonómie,
- územie pôvodného obyvateľstva a zdroje, ktoré sa na ňom vyskytujú sú životne dôležité pre ich existenčný, kultúrny a duchovný život, pre dosiahnutie ich autonómie a samosprávy,
- pôvodným obyvateľom by malo byť zaručené, že na ich území sa bude zabezpečovať trvalo udržateľný rozvoj ich spoločenstiev a kultúry.⁷⁸

3.3 Vplyv ťažobného priemyslu na pôvodných obyvateľov

Ťažba ropy a plynu v RF sa začala rozbiehať v 30. Rokoch 20. Storočia, kedy sovietski úradníci začali vnímať tradičné aktivity pôvodných obyvateľov severu (pasenie, lov a rybolov) ako priemysel, ktorý by bol užitočný na výrobu mäsa a rýb. Taktiež predpokladali, že sa stanú podpornou skupinou spoločností na ťažbu ropy a zemného plynu. Hlavným nástrojom na presadzovanie tejto politiky bola kolektivizácia. V tomto období pôvodné obyvateľstvo zvyklo obchodovať s pracovníkmi z ťažobných spoločností.⁷⁹

Hospodársky rozvoj Severu bol sprevádzaný masovou migráciou pracovníkov a marginalizáciou pôvodných obyvateľov v oblastiach, kde predtým tvorili väčšinu. Okrem toho došlo aj k znečisteniu riek a jazier v dôsledku presakovania potrubia a odpadov, ktoré spoločnosti zanechali.

---

⁷⁸ United Nations, Department of Economic And Social Affairs , Divisions for Social Policy and Development, Secretariat of the Permanent Forum on Indigenous Issues, International Expert Group Meeting, *Indigenous Peoples: Development with Culture and Identity*, Articles 3 and 32 of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, New York, January 2010, Anna Naikanchina p 4-7

⁷⁹ HEININEN Lassi, SOUTHCOTT Chris, *Globalization and the Circumpolar North, Russian Politics Regarding the North str. 207-211*, University of Alaska Press 2010

Ďalším problémom bolo, že po páde Sovietskeho zväzu sa opravy zariadení, ako sú ropovody, oneskorili a spôsobili ešte väčšie škody na životnom prostredí. Rozširovanie odpadového plynu tiež viedlo k zvýšeniu lesných požiarov. Všetky tieto faktory spôsobili pokles počtu rýb a voľne žijúcich vtákov na územiach pôvodných obyvateľov, čím sa zhoršila schopnosť usilovať sa o tradičný spôsob života. Navyše nedostatok ekologického vedomia a snaha spoločností o maximalizáciu zisku viedli k znečisteniu životného prostredia pôvodného obyvateľstva. Postupom času ťažba ropy a plynu predstavovala hrozbu pre životné podmienky domorodých komún. Regióny s najvyšším počtom miest ťažby ropy a zemného plynu sú : Chantyjsko-Mansijsko , Jakutsko, Sachalinska oblasť, Jamalo-nenecký autonómny okruh a Nenecký Autonómny okruh.⁸⁰

Posilnenie pôvodných obyvateľov je úzko spojené s protestmi proti ťažobným spoločnostiam. Zdá sa, že vo väčšine prípadov, ako v prípade východná Sibír-Tichý oceán, severné málopočetné národy projekty úplne neodmietajú, skôr chcú zabezpečiť splnenie ekologických noriem a využívať stavebné práce buď prostredníctvom kompenzačných platieb alebo pracovných príležitostí. Výsledkom je, že vo väčšine prípadov severným málopočetným národom, ktoré trpia znečistením ovzdušia ťažobnými spoločnosťami, nie sú poskytnuté dostatočné kompenzácie.⁸¹

Ako príklad môžeme uviesť škandál z 29. septembra 2015 kedy mestský súd v Blagoveščensku, hlavnom meste ruskej Amurskej oblasti, odsúdil Sergeja Nikiforova, bývalého vedúceho obecnej rady Ivanovskoye, okresu Seledžinski, na päť rokov a udelil pokutu vo výške 16 miliónov rubľov za obvinenie z úplatkárstva.

Obyvatelia dediny, väčšina z nich domorodí obyvatelia národom Evenkovia, sa domnievali že pokuta bola iba vymyslená. Nikiforov však viedol protesty obce proti ťažbe zlata na rodných územiach Evenkov.

Pre Britskú ťažobnú spoločnosť ťažby zlata "Petropavlovsk" bolo toto územie atraktívne pre jej podnikateľské účely a tak chcela získavať z ich území.

Pred obecnou Radou sa zhromaždilo 87 ľudí vyjadrujúc svoje pobúrenie nad verdiktom. Žiadali oslobodenie Sergeja Nikiforova, pravidlo zákona, žiadnu súdnu nezodpovednosť a zastavenie politických trestov. Tento spor skončil podpísaním odvolania, ktoré požadovalo prepustenie Nikiforova a spravodlivý proces.

---

⁸⁰ BEHRENDIS Andrea, REYNA Stephen P. , SCHLEE Gunther, *Crude Domination: An Anthropology of Oil, Oil without conflicts? Industrialisation in Northern Russia* str. 255, Berghahn Books 2011, New York, Oxford

⁸¹ NYMAND Joan, FONDAHL Gail, *Arctic Human Development, Indigenous Industrial relations in the tundra zone of Russia's Timan-Pechora and West Siberian Basins* str. 271, Norden 2015

Podľa agentúry „Amur.info“ Nikiforov bol obvinený z úplatkárstva a zneužitia moci. Nikifor si musí teda odpykať päťročný trest v trestnoprávnej kolónii s maximálnou bezpečnosťou. Po jeho prepustení bude mať obmedzené možnosti vykonávať funkciu na vyšších pozíciách v miestnej samospráve po dobu dvoch rokov. Rozhodnutie súdu nenadobudlo platnosť a môže sa odvolať.

Pôvodní obyvatelia sa domnievajú, že prípad je postavený proti Sergeji Nikiforovovi. Podľa miestnych zdrojov sa spor začal odohrávať v roku 2012, keď sa obyvatelia Ivanovskoye rozhodli bojkotovať prezidentské voľby v Rusku, ak by ich názory neboli predmetom diskusie v prebiehajúcom spore so spoločnosťami ťažby zlata.

V roku 2012, protestujúci obyvatelia Ivanovskoye už dosiahli zrušenie licencie LLC „Khergu“. V roku 2015 sa dedičania opäť postavili proti ťažbe zlata, tento krát britskej ťažobnej spoločnosti "Petrovsk". Dôvodom bola skutočnosť, že banské licencie boli udelené tak, aby obišli názory miestneho obyvateľstva žijúceho v týchto oblastiach. Okrem toho technológia používaná na extrakciu rudy, ktorá pozostáva z ťažkých výbušnín, ohrozuje miestny ekosystém. Príľahlé územie využívali banské spoločnosti už viac ako pol storočia. Dotknutá pôda nie je rekultivovaná.

Zhoršujúce sa podmienky prostredia zvýšili morbiditu a úmrtnosť miestnych obyvateľov. „Sergej Nikiforov bol vedúcim obce Ivanovo a aktívne obhajoval záujmy obce, pre ktorý je teraz odsúdený“, hovoria miestni obyvatelia. Hoci ešte nikdy nebol odsúdený, dostal pokutu za 5 rokov a 16 miliónov rubľov (260 000 amerických dolárov), zatiaľ čo úplatok, za ktorý bol obvinený, predstavoval len 200 000 rubov (3 200 amerických dolárov).⁸²

---

⁸² (online): [Dostupné na Internete] < <https://www.iwgia.org/en/russia/2316-russia-evenk-community-leader-opposing-uk-based-go> >

4 Jazyková diverzita pôvodných obyvateľov Ruskej Federácií

Jedným vysoko ohrozeným aspektom kultúrneho dedičstva pôvodného obyvateľstva je ich jazyková rozmanitosť. Jazyky pôvodných národov patria do rôznych jazykových rodín, z ktorých žiadnen nie je geneticky súvisiaci s ruskými alebo inými indoeurópskymi jazykmi. Skupina jazykov západnej časti krajiny patrí do tzv. „Finsko-Uhorskej“ rodiny, napríklad Vepský, Khanty – Mansisky jazyk. Pričom , Khanty – Mansisky jazyk je príbuzný maďarskému jazyku a Vepský jazyk je úzko spätý s finským jazykom. Urálsku rodinu jazykov tvoria Nenetský, Enetský, Nganasanský a Selkupský jazyk. Niekoľko jazykov pôvodných národov patrí do tzv. „sibírsko-tureckej rodiny jazykov“ , napríklad Teleutský, Šorský, Telengitský a Kumandimský , ktorými sa hovorí na juhu Sibíri. Najsevernejším tureckým jazykom je Dolganský, týmto jazykom sa hovorí na Taimyrskom polostrove. Na Sibíri a Ďalekom východe hovoria viaceré národy tungúzskymi jazykmi, pričom najväčším pôvodným národom sú Evenkovia a Eveni ale aj niekoľko menších skupín ako Udegeovia, Nanai, Orokovia, Orokhovia a Ulčovia. Tunguzický a turecký jazyk sú pôvodné jazyky altajskej rodiny. Jazyky, ktorými hovoria národy: Čukči, Korjakovia, Itelmenpvia, Ketovia, Nivkhovia a Jukagirpvia, sú klasifikované ako Paleo-Sibírske jazyky. A napokon, Jupický a Aleutský jazyk sú súčasťou Eskimo-Aleutskej rodiny, ktorými sa hovorí v niektorých častiach Severnej Ameriky a v Grónsku.⁸³

Podľa sčítania ľudu 2010, „ruský jazyk je bežným oficiálnym jazykom v celej krajine, ktorému rozumie 99% jej súčasného obyvateľstva a je rozšírený v mnohých priľahlých oblastiach Ázie a východnej Európy“. Ruský jazyk ako aj kultúra celkovo dominujú vo verejnom živote krajiny.⁸⁴

Národné členenie Ruskej Federácie má mnoho rôznych úradných jazykov. Podľa oficiálnych štatistík 2010 „sa v krajine rozpráva 277 jazykmi, z toho 39 jazykov bolo označených ako vyučovacie jazyky v školách a skupina 50 jazykov ako vyučovací predmet“.

---

⁸³ROHR Johanés, *IWGIA Report 18: Indigenous Peoples in the Russian Federation, Endangered linguistic diversity*, VINDIG Diana, WASSENDORF Kathrin IWGIA- 2014, p-11,[online] Dostupné na internete : <https://www.iwgia.org/images/publications//0695_HumanRights_report_18_Russia.pdf >

⁸⁴Federal State Statistics Service. Official Results of the National Census 2010 (online) : [Dostupné na Internet] < <http://www.perepis-2010.ru/> > [citované 14.3.2013]

Jazyky ktorými hovorí domorodé obyvateľstvo, patria do niekoľkých jazykových rodín, ktoré nemajú žiaden spoločný vzťah a ani jeden z nich nie je podobný ruskému jazyku. Takmer všetky národné jazyky pôvodných obyvateľov sú zapísané ako „ohrozené jazyky“ v zozname UNESCO.⁸⁵

Z týchto štatistík vyplýva, že je potrebné rozvíjať a revitalizovať národné jazyky v Ruskej Federácii a takisto aj vzdelávanie v národnom materinskom jazyku jednotlivých pôvodných národov.

Článok 26, odsek 2 ústavy Ruskej Federácii uvádza: „Každý obyvateľ má právo používať svoj materinský jazyk, má právo na slobodnú voľbu komunikácie, výchovu, vzdelávania a tvorivej práce.“⁸⁶

Podobné ustanovenie možno nájsť v článku 68 odsek 3 ústavy Ruskej Federácii, ktorý uvádza: „Ruská Federácia zaručuje všetkým svojim národom právo uchovávať svoj materinský jazyk a vytvoriť podmienky pre jeho štúdium a rozvoj“.⁸⁷

Zákon o „Jazykoch národov Ruskej Federácie“ v článku 9 odsek 2 ustanovuje: „právo na základné vzdelanie v materinskom jazyku a právo na výber vyučovacieho jazyka“.

Federálny zákon „O národno-kultúrnej autonómii“ článok 74 zo 17. júna 1996 ustanovuje: „ vytvorenie národných kultúrnych autonómii pre jazykový, vzdelávací a národný rozvoj menšinových spoločností.“⁸⁸

Okrem týchto zákonov a ustanovení existujú špecifické ustanovenia na ochranu práv pôvodného obyvateľstva. V decembri 2012 prezident Vladimir Putin podpísal prezidentský dekrét „O stratégii Štátnej Národnostnej politiky Ruskej Federácie do roku 2025“, ktorý nahradil pôvodnú koncepciu z roku 1996. Vyhláška obsahuje odkazy na ochranu menšinových jazykov a kultúr.⁸⁹

---

⁸⁵ Moseley, Christopher, editor. *Atlas of the World's Languages in Danger*. Paris: UNESCO Publishing, 2010 (online): [Dostupné na Internet] <<http://www.unesco.org/culture/en/ endangeredlanguages/atlas>> Citované: 12.3. 2013

⁸⁶ Ústava Ruskej federácie kapitola 2, *Práva a slobody človeka a občana*, článok 26, odsek č. 2, (online): [Dostupné na Internet] <<http://www.constitution.ru/en/10003000-03.htm>> citované :12.12. 1993

⁸⁷ Ústava Ruskej federácie kapitola 3, *Federálna štruktúra*, článok 68, odsek č. 3 (online) : [Dostupné na Internet] <<http://www.constitution.ru/en/10003000-04.htm>> Citované: 12.12.1993

⁸⁸ Ústava Ruskej federácie kapitola 3, *Federálna štruktúra*, článok 74 (online): [Dostupné na Internet] <<http://www.constitution.ru/en/10003000-01.htm>> Citované 12.12.1993

⁸⁹ PRINA Frederica, *Protecting The Rights Of Minorities And Indegenous Peoples In The Russnian Federatio : Challanges and Ways Forfard*, Minority Rights Group Europe 2014, UK str. 8, (online): [Dostupné na internete] <<http://minorityrights.org/programmes-evaluations/russian-federation-minority-indigenous-rights/>>

Súčasný právny predpis o právach používania národných jazykov v Ruskej Federácii je čiastočne prijatý z obdobia pôsobenia bývalého Sovietskeho prezidenta Michaila Sergejeviča Gorbačova, a preto sú právne predpisy neucelené a nesystematizované.

Právne predpisy, ktoré upravujú jazykové práva pôvodných národov sú staršie ako desať rokov a vyžadujú revíziu a konsolidácie. Jediná norma, ktorá sa spája s pojmom pôvodnosti národov a jazykových práv, sa nachádza v článku 10 odseku 1 Zákona o zárukách z roku 1999, „osoby patriace k pôvodným málopočetným národom alebo združenia pôvodných málopočetných národov s cieľom udržiavať a rozvíjať svoju kultúru a identitu v súlade so zákonmi Ruskej Federácie majú právo „udržiavať a rozvíjať svoje materinské jazyky“. Vláda však nemá jasné mechanizmy zodpovedné za realizáciu jazykových práv pôvodných národov.⁹⁰

V súčasnosti existujú dva dokumenty, ktoré predstavujú pozitívne pokusy o vytvorenie mechanizmu na ochranu práv pôvodných obyvateľov: „Koncepčný dokument o trvalo udržateľnom rozvoji pôvodných obyvateľov Severu, Sibíri a Ďalekého Východu z roku 2009 a návrh zákona o štátnej národnej politike z roku 2012“. A však ani jeden z nich sa vecne nezaobrá problémom pôvodných jazykových práv. Je nutné vypracovať jasne vymedzenú domácu politiku ktorá by sa zaoberala problémom jazykov pôvodných národov a jej implementáciu.⁹¹

Mnoho jazykov pôvodných národov je veľmi ohrozených, mnohé z nich čelia blížiacemu zániku. Väčšina národov má veľmi nízku úroveň uchovávaní rodného jazyka. Podľa sčítania ľudu z roku 2010, „menej ako jeden zo štyroch domorodých jedincov ovláda svoj materinský jazyk. Na príklade 14 národov menej ako 10% pôvodného obyvateľstva ovláda svoj materinský jazyk, v ďalších 14 prípadoch je miera jazykových znalostí menšia ako štvrtina obyvateľstva, sedem národov má menej ako 50% mieru uchovávaní materinských jazykov a len dve skupiny, Tozhu a Telengiti majú podľa sčítania obyvateľov takmer univerzálnu znalosť v ich materinskom jazyku. Tuivanský a Altaiský jazyk sú priradované k regiónu ktorá vo veľkej miere nie je obývaná ruskou populáciou, čo môže vysvetľovať prečo sa zachovali oveľa lepšie.

---

⁹⁰ KOIVUROVA Timo, HASANAT Waliul, KANYAZEVA Elena, *The scope for Indigenous peoples language rights in Russia* p31, Volume 3 UArctic Thematic Networks 2013 [online] Dostupné na Internete : <<http://www.arcticcentre.org/loader.aspx?id=948edbaf-f335-438d-97c0-d9e6f3e4cff5>>

⁹¹ MARTEN Heiko F., RIEßLER Michael, SAARIKIVI Janne, TOIVANEN Reetta, *Cultural and Linguistic Minorities in the Russian Federation and the European Union* str. 169, Springer International Publishing Switzerland 2015

Niekoľko ďalších skupín, ako napríklad obyvatelia Buriatska tzv. „Sojoti“ a Dolganovia žijúci v Taymýri a Jakútsku, sa postupom času menili na iné „ne-ruské“ jazyky nazývané Buriatský a Jakútský jazyk, ktorými hovorí väčšina pôvodného obyvateľstva ich príslušného regiónu.⁹²

Skupina s pomerne silnou znalosťou rodného jazyka, Izvatanovia, nie je uvedená v štatistikách sčítania ľudu, pretože štát stále zadržáva jeho uznanie za „pôvodný málopočetný národ“. Niektoré ďalšie jazyky, ktoré chýbajú v štatistikách sčítania ľudu, ako napríklad Tazký a Kerecký jazyk, sú s najväčšou pravdepodobnosťou vyhynuté.⁹³

Zachovanie materinských jazykov závisí vo veľkej miere od zachovania tradičného spôsobu života a prostredia pôvodného obyvateľstva. Materinské jazyky sa najlepšie zachovali v kočovných komunitách, kde väčšina členov je zvyčajne z tej istej etnickej skupiny.

Avšak v dôsledku núteného usadlého životného štýlu počas sovietskej éry, väčšina pôvodných obyvateľov dnes žije v etnicky a jazykovo zmiešaných osadách. V týchto osadách môžu prežiť iba v rámci konkrétnej skupiny ktorá sa dorozumieva týmto jazykom, zatiaľ čo dominantným komunikačným prostriedkom vo verejnom živote je typicky ruský jazyk.

Celkovo však mnohým jazykom, najmä tým ktorých je značne nízka úroveň znalostí a skupiny zatiaľ existujúcich národov dorozumievajúcich sa týmito jazykmi sú málopočetné, hrozí úplný zánik, pretože generácia pôvodných obyvateľov týchto národov starne a predpokladaná životnosť sa odhaduje na 10-15 rokov.⁹⁴

Jedným z dôležitých faktorov je zabezpečiť právo na zachovanie tradičného životného štýlu, materinského jazyka, ich kultúry a prenosu tradičných vedomostí. V mnohých regiónoch Ruska sú vidiecke školy zatvorené. Vyučovanie rodných jazykov je nie len obmedzené, ale aj prakticky úplne zatratené. Vo vidieckych osadách folklórne skupiny nedostávajú potrebné financovanie. Právomoci v oblasti kultúry boli delegované na obecnú úroveň a financovanie sektora kultúry je na poslednom mieste.⁹⁵

---

⁹² (online): [Dostupné na Internete] < <https://www.rusemb.org.uk/russianpopulation/> >

⁹³ PROTSYK Oleh, HARZL Benedikt, *Managing Ethnic Diversity in Russia, Minority Languages in Russia* str. 47-50, Routledge 2013

⁹⁴ FONDAHL Gail, FILIPPOVA Viktoriya, MACK Liza, *Indigenous Peoples in the New Arctic, Traditional Knowledge* str. 19-20, Springer International Publishing Switzerland 2015, (online): [Dostupné na Internete] < <file:///C:/Users/Viktoria/Downloads/9783319176017-c2.pdf> >

⁹⁵ ROHR Johannes, *IWGIA Report 18: Indigenous Peoples in the Russian Federation, Endangered linguistic diversity* str. 11-12, VINDIG Diana, WASSENDORF Kathrin IWGIA- 2014, [online] Dostupné na inernete : < https://www.iwgia.org/images/publications//0695_HumanRights_report_18_Russia.pdf >

5 Zhrnutie problematiky implementácie práv pôvodných obyvateľov

Ako sme už spomínali, tri základné rámcové zákony poskytujú pôvodným obyvateľom rozsiahlu formálnu ochranu. Avšak pôvodní obyvatelia nie sú často oboznámení s podrobnosťami o ich právnej ochrane. Je to hlavne v dôsledku nízkeho vzdelania, ktoré zabraňuje pôvodným obyvateľom porozumieť obsahu a významu ich práv.

Úsilie šírenia informácií vykonávajú mimovládne organizácie, napríklad organizácia RAIPON, poskytuje právne technické pojmy, ktoré sa používajú na vysvetľovanie týchto práv, ako aj odľahlosť a rozpočtové obmedzenia spoločenstiev ktoré spôsobujú ťažkosti pri šírení takýchto informácií.

Konkrétnejšie, pokiaľ ide o uplatňovanie troch základných rámcových zákonov, existuje všeobecná dohoda o nedostatku implementácie zo strany verejných inštitúcií na centrálnej a regionálnej úrovni. Napríklad, za desať rokov ešte nebolo vytvorené žiadne plnohodnotné územie na tradičné využitie (TTP) podľa federálneho práva. V skutočnosti podľa paragrafu 95 odseku 5 „Kódex územia“ z roku 2001, hranice tradičného územia musia byť určené aktom ruskej federálnej vlády. Neskôr tieto územia boli vo federálnom rámcovom zákone TTP transformované na zákon “O územiach“ 2001. Napriek týmto pokusom existuje veľa sporov, pretože územia sú považované za verejné pozemky. Ak sú federálne rámcové zákony TTP založené federálnymi subjektmi alebo obcami, zahŕňajú aj pozemky ktoré sú vo vlastníctve štátu. V niektorých prípadoch, ak guvernér podporuje domorodé obyvateľstvo, TTP sa vytvorí bez ohľadu na to, či zahŕňa štátne územie. Okrem toho, ak sa na územiach ktoré upravuje zákon TTP nachádza ropa alebo zemný plyn, potom štát môže slobodne získať príslušnú oblasť.⁹⁶

Chýbajúca centralizovaná koordinácia a motivácia štátu vo vzťahu k celkovej ochrane domorodého obyvateľstva bráni k lepšej implementácii právnych predpisov. V skutočnosti sa zdá, že úroveň presadzovania týchto troch zákonov sa líši od regiónu k regiónu. Niektoré federálne subjekty prijali regionálnu legislatívu, najmä o pôvodnej kultúre a vzdelávaní, zatiaľ čo iné (napr. Chabarovsk) plánovali malé rozvojové projekty pre domorodé obyvateľstvo.

---

⁹⁶ KOHLER Thomas, WASSENDORF Kathrin, *Towards a New Millenium: Ten Years of the indigedous movement in Russia*, IWGIA 2002, Denmark

Napriek prijatiu týchto aktov zostáva nejasné, či niektoré regióny poskytujú lepšiu ochranu ako iné. Dobrá vôľa alebo dostupnosť každého guvernéra je ďalším faktorom, ktorý vstupuje do hry v pozitívnych i negatívnych postojoch.⁹⁷

Napríklad v samosprávnom Jamalosko-Neneckom okruhu guvernér organizuje mesačné stretnutie s vedúcimi predstaviteľmi, aby diskutovali o akýchkoľvek problémoch v ich komunitách. Na Kamčatke bola vytvorená rada na riešenie regionálnych problémov pôvodných obyvateľov. V konečnom dôsledku štátni zamestnanci na centrálnej alebo regionálnej úrovni nie sú plne informovaní o domácich otázkach, programoch a legislatíve.

Ďalším dôležitým prvkom je častá zmena troch zákonov, ako aj ďalších zákonov, ktoré priamo ovplyvňujú domorodé otázky. Napríklad ministerstvo pre regionálny rozvoj zodpovedné za domorodé záležitosti na štátnej úrovni nedávno navrhlo opätovné vymedzenie postavenia TTP, ktoré bolo považované za osobitnú ochranu ale ukázalo sa že, bolo obmedzené využívanie území pôvodnými obyvateľmi. Ďalším príkladom sú zákony "O poľovníctve" (2009) a "O svete zvierat" (1995), podľa ktorých sú poľovné licencie pridelené prostredníctvom verejných súťaží na základe dlhodobého prenájmu určitých území, čo presahuje finančné prostriedky mnohých domorodých komunit.⁹⁸

Prioritou zlepšenia postupov presadzovania právnych predpisov pôvodných obyvateľov by malo byť riešenie kľúčových otázok týkajúcich sa využívania ich tradičného územia a iných prírodných zdrojov ktoré sa na území nachádzajú. Zabezpečenie uvedených práv je základom pre zachovanie a rozvoj kultúry pôvodných národov.

Stabilita a rozvoj ruského práva pôvodných obyvateľov RF a jeho správne uplatňovanie by mali kolerovať s medzinárodno-právnymi predpismi pre skúmané vzťahy a vnímané príslušnými medzinárodnými normami.

S takýmto názorom je potrebné podporiť a začleniť ustanovenia Deklarácie OSN o právach domorodého obyvateľstva a iných medzinárodných dokumentov, ktoré potvrdzujú práva týchto národov do súčasnej legislatívy, podporiť myšlienku ratifikácie Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov a Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 169, ako aj vypracovanie medzinárodných právnych dokumentov o právach

---

⁹⁷ TOMASELLI Alexandra, KOCH Anna, *Implementation of Indigenous Rights in Russia: Shortcoming and Recent Developments*, Volume 5, Issue 4, Article 3, The International Indigenous Policy Journal, Október 2014

⁹⁸ TOMASELLI Alexandra, KOCH Anna, *Implementation of Indigenous Rights in Russia, Recent Developments str. 9-10*, The International Policy Journal, Volume 5, Issue 4, Article 3, October 2014

domorodého obyvateľstva v arktickom regióne a podpora otázok súvisiacich s ochranou pôvodných práv v európskych orgánoch.⁹⁹

Ruska legislatíva týkajúca sa pôvodných obyvateľov môže byť charakterizovaná ako nestabilná, rozporuplná, často simulačná, v mnohých parametroch nie v plnom súlade s medzinárodnými právnymi požiadavkami (najmä v období prvého stupňa formovania).

Súčasne existuje potreba väčšej starostlivosti o práva pôvodných národov, aby boli korešpondovali s ich štatútom a aby sa považovali ako povinnosť štátu v súlade s ustanoveniami Ústavy RF a medzinárodným právom. Uvedené okolnosti nám dávajú dôvod domnievať sa, že ruská štátna politika v tejto oblasti by mala byť zmenená.¹⁰⁰

---

⁹⁹ KRYAZHKOV Vladimir A., *Development of Russia legislation on Northern Indigenous Peoples* str.145-155, *Arctic Review on Law and Politics*, vol 4, 2013

¹⁰⁰ SCHONFELDT Kristina, *The Arctic in International Law and Policy* str. 182-195, Hart Publishing 2017

ZÁVER

Pôvodní obyvatelia Severu, Sibíri, a Ďalekého východu Ruskej federácie, čelia množstvu existenčných hrozieb, ich fyzickému a duchovnému blahobytu, spôsobu života, existencie ich kultúry, využívania svojho materinského jazyka a dokonca aj samotnej existencii ako odlišných skupín.

Pokiaľ súčasné trendy pretrvávajú, niektoré z týchto hrozieb sa v blízkej budúcnosti môžu dostať do bodu zlomu, je pravdepodobné, že mnohé domorodé jazyky čoskoro zaniknú. Súčasnú množstvo bohatých tradičných znalostí, ktoré neboli odovzdané mladým generáciám, prejdú do zabudnutia. Kočovní pastieri sobov sa pravdepodobne vzdajú svojho jedinečného spôsobu života na územiach, kde pastviny už nie sú dostatočné pre uspokojenie ich základných potrieb prežitia.

Jedným spoločným cieľom je, že akákoľvek stratégia na riešenie týchto problémov musí mať jasný rozmer práv: schopnosť pastierov sobov a rybárov udržiavať svoj tradičný spôsob života ktorý závisí od ich účinnej a trvalej kontroly nad ich územiami a ich schopnosti rozvíjať alebo zadržiavať svoje slobodné vyjadrenia voči ťažbe nerastných surovín.

Na riešenie demografickej krízy ohrozujúcej domorodú komunitu v celej krajine musí štát prijať opatrenia na ochranu a naplnenie ľudských práv pôvodného obyvateľstva na zdravie, sociálne služby a primeranú životnú úroveň. Aby mohli domorodé organizácie chrániť práva svojich voličov, štát musí prestať sťahovať svoje občianske a politické práva.

V konečnom dôsledku, keď sú ich práva zaručené a chránené, je dôležité mať istotu, že domorodé obyvateľstvo bude schopné nájsť spôsob, ako účinne čeliť mnohým z týchto hrozieb a rozvíjať prosperujúce spoločenstvá.

Pôvodní obyvatelia a ich podporujúci predstavitelia budú musieť zvážiť aj premiestňovanie ťažísk v globálnej ekonomike. Rusko sa v súčasnosti snaží presmerovať vývoz svojich zdrojov smerom k východnej Ázii, najmä k Číne, a to tak, že západné ťažobné podniky, ktoré už dlho čelia verejnému tlaku a kontrole týkajúcej sa ich stopy v oblasti ľudských práv, budú musieť stále viac ustupovať korporáciám z Ruska, Číny a ďalších rozvíjajúcich sa ekonomík. Riešenie týchto korporácií a vlád, aby sa zabezpečilo, že budú rešpektovať práva domorodého obyvateľstva v Rusku a kdekoľvek inde, bude predstavovať značnú výzvu a bude vyžadovať nové myšlienky a stratégie, ktoré sa majú rozvíjať.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

[1] AGZEMAN, Julian – HIMMELBERGER, Yelena Ogneva. *Environmental Justice and Sustainability in the Former Soviet Union*. USA: The MIT Press, 2010, 216 s. , ISSN: 1075-1262

[2] AHREN, Mattias. *Indigenous Peoples's Status in the International Legal System: general principles of law recognized by civilized nations*. United Kingdom: Oxford Press, 2016, 288 s. , ISBN: 9780191083969

[3] ANAYA, S. James. *Indigenous Peoples in International Law*. 2nd edition. United Kingdom: Oxford Press, 2004, 408 s. , ISBN-13: 978-0195173505

[4] AUL, Ben. *Indigenous Peoples and Human Rights: international and regional jurisprudence*. United Kingdom: Hart Publishing, 2016, 258 s. , ISBN-13: 978-1901362404

[5] BEHRENDTS, Andrea - REYNA, Stephen P. – SCHLEE, Gunther. *Crude Domination: an anthropology of oil, oil without conflicts? industrialisation in northern Russia*. USA: Berghahn Books, 2011, 334 s. , ISBN 978-0-85745-255-9

[6] DANA, Léo-Paul - ANDERSON Robert. *International Handbook of Research on Indigenous Entrepreneurship*. United Kingdom: Edward Elgar Publishing, 2007, 605 s. , ISBN: 978 1 84376 834 0

[7] DONAHOE, Brian et al. *Current Anthropology*. Volume 49, No. 6. Columbia: IWGIA, December 2008, 36 s.

[8] EVERSOLE, Robyn - MCNEISH, John-Andrew – CIMADAMORE, Alberto D. *Indigenous Peoples and Poverty and international perspective : poverty and international aid among Russia's indigenous peoples*. Finland: CORP, 2005, 290 s. , ISBN: 978142776797

[9] FILIPPOVA, Viktoriya - MACK Liza. *Indigenous Peoples in the New Arctic, Traditional Knowledge*. Switzerland: Springer International Publishing, 2015, 22s. , ISBN 978-3-319-17601-7

- [10] GLADUN, Elena – IVANOVA Kseniya. *Preservation of Territories and Traditional Activities of the Northern Indigenous Peoples in the Period of the Arctic Industrial Development: legal regulations on the indigenous peoples in the Russian federation Chapter 14*. Finland: Springer Nature, 2016, 311 s. , ISBN: 9783319575322
- [11] GUPTA, Aman. *Human Rights of Indigenous Peoples: comparative analysis of indigenous peoples*. Vol. 2. Delhi: Isha Books, 2005, 299 s. , ISBN-10: 8182052769
- [12] HEININEN, Lassi – SOUTHCOTT, Chris. *Globalization and the Circumpolar North: russian politics regarding the north*. Alaska: University of Alaska Press, 2010, 322 s. , ISBN-13: 978-1602230781
- [13] HENRIKSEN John. *Research on Best Convention No. 169: practices for the implementation of the principles of ilo convention no. 169*. Case study 7. Switzerland: Programme to promote ILO Convention No. 169, 2008, 79 s.
- [14] KOHLER, Thomas – WASSENDORF, Kathrin. *Towards a New Millennium: Ten Years of the indigenous movement in Russia*, Denmark: IWGIA, 2002, 250 s. , ISBN-13: 978-8790730529
- [15] KOIVUROVA, Timo – HASANAT, Waliul – KANYAZEVA Elena. *Cultural Development in Arctic Law: the scope for indigenous peoples language rights in Russia*. Volume 1. Finland: UArctic Thematic Networks, 2013, 29 s. , ISBN: 978-952-484-719-3
- [16] KRYAZHKOV, Vladimír. *Development of Russian legislation on Northern Indigenous Peoples: level and function of the law on northern peoples*. Vol. 4. Russia: Arctic Review on Law and Politics, 2013, 155 s. , ISSN 1891-6252
- [17] LAVEROV, Nicolay Pavlovich. *Area Studies-Russia: regional sustainable development review, encyclopedia of life support system*. Vol. 1. United Kingdom: EOLSS Publisher/UNESCO, 2009, 401 s. , ISBN: 978-1-84826-524-0
- [18] MARTEN, Heiko F. - RIEßLER, Michael - SAARIKIVI Janne - TOIVANEN Reetta. *Cultural and Linguistic Minorities in the Russian Federation and the European Union*. Switzerland: Springer International Publishing, 2015, 404 s. ISBN: 9783110521993

- [19] MURASHKO, Olga. *Protecting Indigenous People's Rights to Their Natural Resources: the case of Russia, the Outlook for new legislation*. Russia: IWGIA, 2009, 59 s.
- [20] NUTTALL, Mark. *Protecting the Arctic: Cultural Survival and Cultural Diversity*. United Kingdom: The Gordon and Breach Publishing Group, 1998, 189 s. ISBN: 9057023555
- [21] NYMAND, Joan - FONDAHL, Gail. *Arctic Human Development, Indigenous Industrials relations in the tundra zone of Russia's Timan-Pechora and West Siberian Basins*. United Kingdom: Norden , 2015, ISBN: 9789289338837
- [22] PRINA, Frederica. *National Minorities in Putin's Russia: Diversity and Cultural Rights*. United Kingdom: Routledge, 2016, 266 s. , ISBN: 9781317672432
- [23] PRINA, Frederica. *Protecting Rights of Minorities and Indigenous Peoples in Russian federation: Chllanges and Ways Forward*. United Kingdom: Rights Group Europe, 2014, 24 s. ISBN: 978-1-907919-49-7
- [24] PROTSYK, Oleh – HARZL, Benedikt. *Managing Ethnic Diversity in Russia: minority languages in Russia*. Germany: Routlege, 2013, 296 s., ISBN-13: 978-0415531481
- [25] ROHR, Johannes. *Indigenous Peoples of Russian federation*. Russian federation: IWGIA, 2014, 69 s. , ISBN: 978-87-92786-49-4
- [26] SCHONFELD, Kristina. *The Arctic in International Law and Policy*. USA: Hart Publishing, 2017, 168 s. , ISBN 9718 5099 1579
- [27] TOMASELLI, Alexandra – KOCH, Anna. *Implementation of Indigenous Rights in Russia: Shortcomings and Recent Developments*. Vol. 5. Switzerland: International Indigenous Policy Journal , 2014, 21 s.
- [28] WASSENDORF, Kathrin. *The Indigenous World 2011*. Denmark: IWGIA, 2011, 548 s. , ISBN: 978-87-91563-97-3
- [29] WESSENDORF, Kathrin. *An Ingigenous Parliament?: realities and perspectives in Russia and the circumpolar North*. Denmark: IWGIA, 2005, 225 s. , ISBN-13: 978-8791563102

[30] WIESSNER, Siegfried. *The Cultural Rights of Indigenous Peoples: achievements and continuing challenges*, *European journal of law*, issue 1. Volume 2. United Kingdom: Oxford Press, 2011, 140 s. , ISSN 0938-5428

[31] WILSSON ROWE, Elena. *Russia and the North*. Ottawa: University Press Ottawa, 2009, 232 s. , ISBN-10: 0776607006

[32] XANTHAKI, Alexandra. *Indigenous Rights in the Russian Federation: the case of numerically small peoples of the Russian North, Siberia and Far East*. USA: The John Hopkins University Press, 2004, 105 s. , ISBN: 978-87-92786-49-4

Elektronické zdroje a publikácie

[1] THE EMBASSY OF THE RUSSIAN FEDERATION TO THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND: *Population Data*. [online]. [Citované 12.3.2012]. Dostupné na Internete: <<https://www.rusemb.org.uk/russianpopulation/>>

[2] UNITED NATIONS: *United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, The General Assembly*. [online]. [Citované 13.9.2007]. Dostupné na internete: <www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_en.pdf>

[3] UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION, UNESCO INSTITUTE FOR INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION: , *Climate change Adaptation: Traditional Knowledge of Indigenous Peoples Inhabiting the Arctic and Far North, Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment*. [online]. [Citované 12.12.2012]. Dostupné na Internete: <iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214725.pdf>

- [4] FEDERAL LAW NO. 82 – FZ: *About guarantees of the rights of indigenous ethnic groups of the Russian Federation article 1*. [online]. [Citované 13.7.2015]. Dostupné na Internetu: < <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1418>>
- [5] CONSTITUTION OF THE RUSSIAN FEDERATION. [online]. [Citované 12.12.1993]. Dostupné na Internetu: < <http://www.constitution.ru/>>
- [6] UNITED NATIONS: *Study of the Problem of Discrimination Against Indigenous Populations: Final report submitted by the Special Rapporteur, Mr. José Martínez Cobo , Second part, Chapter V*. [online]. [Citované 8.9.2014]. Dostupné na Internetu: <<https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/publications/2014/09/martinez-cobo-study/>>
- [7] IWGIA: *A Working Definition, by José Martínez Cobo*. [online]. [Citované 8.4.2011]. Dostupné na Internetu: <<https://www.iwgia.org/en/news-alerts/archive/143-uncategorised/340-a-working-definition-by-jose-martinez-cobo>>
- [8] UNITED NATIONS: *State of the World's Indigenous Peoples, The Concept of Indigenous Peoples*. [online]. [Citované 4.10.2014]. Dostupné na Internetu: < www.un.org/esa/socdev/unpfii/.../en/SOWIP_introduction.pdf >
- [9] UNITED NATIONS DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS DIVISION FOR SOCIAL POLICY AND DEVELOPMENT SECRETARIAT OF THE PARLAMENT FORUM ON INDIGENOUS ISSUES: *Workshop on Data Collection and Disaggregation for Indigenous Peoples, The Concept of Indigenous Peoples*. [online]. [Citované 13.1.2014]. Dostupné na Internetu: <www.un.org/esa/socdev/unpfii/.../workshop_data_ilo.doc>
- [10] INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION: *Indigenous and Tribal Peoples Convention, 1989 (No. 169)*. [online]. [Citované 27.6.1989]. Dostupné na Internetu: <http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C169>

- [11] HANSON, Erin : *What is International Labour Organization Convention 107 (1957)*. [online]. [Citované 23.10.2009]. Dostupné na Internetu: <http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/ilo_convention_107/>
- [12] INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION: *About ILO*. [online]. [Citované 25.4.2016]. Dostupné na Internetu : <www.ilo.org>
- [13] UNITED NATIONS EDUCATIONAL SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION, UNESCO INSTITUTE FOR INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION: *Climate change Adaptation: Traditional Knowledge of Indigenous Peoples Inhabiting the Arctic and Far North, Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment*. [online]. [Citované 13.5.2015]. Dostupné na Internetu: <iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214725.pdf>
- [14] NAIKANCHINA, Anna: *Indigenous Peoples, Development with Culture and Identity Articles 3 and 32 of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. [online]. [Citované 14.1.2010]. Dostupné na Internetu: <<https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/meetings-and-workshops/egm-development-with-culture-and-identity.html> >
- [15] UNITED NATIONS: *Observation on the State of Indigenous Human Rights in the Russian Federation, Prepared for: The 30th Session of the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review*. [online]. [Citované 15.10.2017]. Dostupné na Internetu: <<https://www.culturalsurvival.org/sites/default/files/UPR-Report-Russian-Federation-2017.pdf>>
- [16] UNESCO: *Indigenous Peoples of the North: Traditional Culture and Knowledge for the Environment*. [online]. [Citované 20.3.2005]. Dostupné na Internetu : <https://iite.unesco.org/courses/climate_change/en/pdf/IndigenousPeoplesNorth_en.pdf>
- [17] THE CRIMINAL CODE OF RF. [online]. [Citované 16.6.1996]. Dostupné na Internetu : <<http://www.legislationline.org/documents/id/4028>>

- [18] FEDERAL LAW RF: *On the territories of the traditional environmental management of indigenous ethnic groups in the north, Siberia and the Far East of the Russian Federation No. 49-FZ*. [online]. [Citované 31.12.2014]. Dostupné na Internetu: <<http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1482>>
- [19] NIVKOVA, N. : *Life in Reindeer Rhythmus: Customary and State Regulation*. [online]. [Citované 20.6.2000]. Dostupné na Internetu: <<http://commission-on-legal-pluralism.com/volumes/49/novikova-art.htm.html>>
- [20] IWGIA: *Indigenous Peoples in Russia*. [online]. [Citované 16.10.2005]. Dostupné na Internetu: <<https://www.iwgia.org/en/russia/2316-russia-evenk-community-leader-opposing-uk-based-go>>
- [21] *International Human Rights Law: International Bill of Human Rights*. [online]. [Citované 27.4.2013]. Dostupné na internete: <<http://www.humanrights.com/what-are-human-rights/international-human-rights-law/international-human-rights-law-continued.html>>
- [23] UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER: *Human Rights Bodies – Comolaining about human rights violation*. [online]. [Citované 14.6.2014]. Dostupné na Internetu: <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/TBPetitions/Pages/HRTBPetitions.aspx>>
- [24] RUSSIAN ASSOCIATION OF INDIGENOUS PEOPLES OF THE NORTH: *About RAIPON*. [online]. [Citované 3.5.2015]. Dostupné na Internetu: <<http://arctic-council.org/index.php/en/about-us/permanent-participants/raipon>>
- [25] UNITED NATIONS: *Obsertvations on the State of Indigenous Human Rights in the Russian Federation, Preparef for: The 30th Session of the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review*. [online]. [Citované 13.5.2018]. Dostupné na Internetu: <<https://www.culturalsurvival.org/sites/default/files/UPR-Report-Russian-Federation-2017.pdf>>
- [26] *The overview of Russian legislation on indigenous peoples*. [online]. [Citované 6.9.2000]. Dostupné na Internetu: <https://narfu.ru/law/news/Zadorin_Indigenous%20Peoples_Presentation.pdf>

- [27] GLADUN, Elena – IVANOVA Kseniya: *Preservation of Territories and Traditional Activities of the Northern Indigenous Peoples in the Period of the Arctic Industrial Development*. [online]. [Citované 17.4.2011]. Dostupné na Internetu: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-319-57532-2_14.pdf>
- [28] THE COUNCIL OF EUROPE: *The Council of Europe's Framework Convention for the Protection of National Minorities*. [Citované 6.2.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuideMinorities8en.pdf>>
- [29] *Transcript of Press Conference with Russian Foreign Media*. [online]. [Citované 1.2.2008]. Dostupné na Internetu: <<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/24026>>
- [30] FEDERAL STATE STATISTICS SERVICE: *Official Results of the National Census 2010*. [online]. [Citované 14.3.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.perepis-2010.ru/>>
- [31] MOSELEY, Christopher: *Atlas of the World's Languages in Danger*. [online]. [Citované 12.3.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.unesco.org/culture/en/endangeredlanguages/atlas>>
- [32] THE CONSTITUTION OF RF: *Rights and Freedoms of the Person and Citizen, Article 26, paragraph no. 2*. [online]. [Citované 12.12.1993]. Dostupné na Internetu: <<http://www.constitution.ru/en/10003000-03.htm>>
- [33] THE CONSTITUTION OF RF: *The federal structure, Article 68, paragraph 3*. [online]. [Citované 12.12.1993]. Dostupné na Internetu: <<http://www.constitution.ru/en/10003000-04.htm>>
- [34] THE CONSTITUTION OF RF: *The federal structure, Article 74*. [online]. [Citované 12.12.1993]. Dostupné na Internetu: <<http://www.constitution.ru/en/10003000-04.htm>>